
**RAVIHEVOSKASVATUKSEN NYKYTILA SUOMESSA
2010-LUVULLA**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, hevostalous
Mustiala, syksy 2015

Karoliina Korhonen

MUSTIALA

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Hevostalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Karoliina Korhonen	Vuosi 2015
Työn nimi	Ravihevoskasvatuksen nykytila Suomessa 2010-luvulla	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa ravihevoskasvatuksen nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä Suomessa. Työ toteutettiin yhteistyössä raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestön, Suomen Hippos ry:n kanssa. Samasta aiheesta on tehty opinnäytetyö Hämeen ammattikorkeakoulussa vuonna 2009, mutta viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneet muutokset taloustilanteessa ja raviurheilun sisällä vaativat työn uudelleen kartoitusta ja päivitystä.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena, ja tarvittava aineisto kerättiin verkkokyselyn avulla. Kyselyn linkki lähetettiin Hippoksen toimesta ravihevoskasvattajille, joille oli syntynyt viimeisen viiden vuoden aikana lämminveri- ja/tai suomenhevosvarsa. Kysely oli avoinna toukokuussa 2015 kaksi viikkoa. Kyselyyn vastasi yhteensä 369 ravihevoskasvattajaa.

Kyselyyn vastanneista noin kaksi kolmasosaa oli naisia. Suurin osa vastaajista kertoi olevansa 40 - 59-vuotiaita. Vastaajista noin 12 % oli yli 60-vuotiaita. Kasvattajista noin kolmasosa kertoi kyselyn lopussa, että aikoo lopettaa kasvatustoimintansa seuraavan viiden vuoden aikana. Yleisimpiä syitä kasvatustoiminnan lopettamiseen olivat toiminnan kannattamattomuus, korkeat kustannukset suhteessa tuloihin, hevosten ikääntyminen ja kasvattajan oma ikä. Suurin osa kasvattajista kuitenkin kertoi pitävänsä kasvatustoimintaa lähinnä harrastuksena ja elämäntapana, jota ilman ei osaa elää. Monet olivat myös toiveikkaita varsamarkkinoiden kohentumiseen heti yleisen taloustilanteen parantuessa.

Tuloksista käy ilmi, että ravihevoskasvatuksen tasoa tulisi nostaa jollain tapaa, jotta siitä tulisi edes vähän kannattavampaa. Kasvattajia pitäisi tukea enemmän rahallisesti tai laskea esimerkiksi orien astutushintoja, sillä tällä hetkellä kasvatustoiminta tuottaa suurimmalle osalle kasvattajista pelkkää tappiota. Raviurheilua pitäisi myös saada mainostettua paremmin, jotta toiminnan pariin saataisiin houkutelua uusia ihmisiä.

Avainsanat hevonen, hevosjalostus, raviurheilu

Sivut 27 s.+ liitteet 12 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine option

Author	Karoliina Korhonen	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Current state of the trotter breeding in Finland	

ABSTRACT

The commissioner of this thesis was Finnish Trotting and Breeding Association Suomen Hippos. The purpose of the thesis was to survey the current state of the trotting horse breeding and future its prospects in Finland. The material was collected with a questionnaire survey. A thesis on the same subject was made in HAMK University of Applied Sciences in 2009, but changes over the past five years required updating the work.

The data was collected with an online survey. The survey link was sent by Hippos to the trotting horse breeders, who had bred a foal in the past five years. The survey covered only the warm-blooded and Finnish horse foals. The survey was open in May 2015 for two weeks. The survey was answered by a total of 369 horse breeders.

Of the respondents to the survey, about two-thirds were women. Most of the respondents said they were 40 - 59 years old. Of the respondents 12 % were over 60 years old. About half of the breeders said that they intend to discontinue the operations during the next five years. The most common reasons for discontinuation were the low profitability of the work, the high cost in relation to income, old horses and the breeder's own aging.

The results show that the level of trotting horse breeding should be increased in some ways, so that it becomes a little more profitable. Costs and income should get a better balance, for example, reducing costs or increasing cash prizes. Currently trotting horse breeding gave the most of the breeders only loss.

Keywords Horse, horse breeding, harness racing

Pages 27 p. + appendices 12 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	RAVIURHEILUN NYKYTILA	2
2.1	Raviurheilun tunnuslukuja	2
2.2	Ravihevostatuksen tuet ja palkinnot	4
2.2.1	EU -tuot	4
2.2.2	Ravihevosten kasvattajapalkinnot	4
2.2.3	Muut ravihevosille jaettavat palkinnot	5
2.3	Nuorten hevosten kilpailutoiminta	6
2.3.1	Hippos apuna kilpailutoiminnan tukemisessa	6
2.3.2	Nuoret radalle – opetuslähtöjärjestelmän uudistuksen tulos	6
2.4	Neuvontapalvelut ja hevosjalostusliitot	7
3	KYSELYN TOTEUTUS JA TAVOITTEET	7
4	KASVATTAJIEN TAUSTATIEDOT	8
4.1	Ikä- ja sukupuolijakaumat	8
4.2	Kasvattajien koulutustausta.....	9
4.3	Kasvattajien kasvatushistoria	9
5	KASVATUKSEN MOTIIVIT	10
5.1	Neuvontapalveluiden kehittäminen.....	12
5.2	Kasvatuksen taloudellinen tukeminen.....	13
5.3	Kasvattajakilpailuiden lisääminen ja kehittäminen.....	14
5.4	Nuorten hevosten kilpailutoiminta	14
5.5	Jokin muu, mikä?	14
6	ASIAKKAAT	15
7	PALKKIOT JA TUET	15
8	TUKI- JA NEUVONTAPALVELUT	16
8.1	Kasvatustoimintaa koskevien neuvontapalveluiden kehittäminen.....	17
8.2	Hevosjalostusliittojen toimintaan liittyviä kehittämiskohteita.....	18
9	VARSOJEN MYYNTI.....	18
10	NUORTEN HEVOSTEN KILPAILUTOIMINTA.....	19
10.1	Nuorten hevosten kilpailutoiminnan kehittäminen	19
10.2	Nuoret radalle -kilpailujärjestelmän kehittäminen	20
11	KASVATUSTOIMINNAN JATKUVUUS JA TULEVAISUUS	21
12	TULOSTEN TARKASTELU	22
13	YHTEENVETO	26
	LÄHTEET	28

Liite 1 Kasvattajakyselyn saatekirje
Liite 2 Kasvattajakysely

1 JOHDANTO

Ravihevostoiminta ja –kasvatus ovat kokeneet monia uudistuksia Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana. Muutoksia on tapahtunut mm. EUTukien maksamisessa, kilpailujärjestelmissä sekä kasvattajapalkintojärjestelmässä. Kasvatustoimintaan on vaikuttanut myös suuresti heikko taloustilanne, jonka vuoksi syntyneiden ravihevostarvojen määrä on laskenut huomattavasti. Tästä syystä Suomen Hippos ry halusi kartoittaa ravihevostuokasvatuksen nykytilaa Suomessa. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ravihevostuokasvatuksen tämän hetkistä tilaa, kasvattajaprofiilia ja tulevaisuuden näkymiä. Vuonna 2009 Suomen Hippos ry toteutti yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun agrologiopiskelijän kanssa ensimmäisen ravihevostuokasvattajille suunnatun kasvattajakyselyn. Kuluneiden vuosien aikana raviurheilussa ja kasvatustoiminnassa on tapahtunut kuitenkin paljon muutoksia, joten kyselyn uudelleenkartoitukselle oli todellista tarvetta.

Kyselytutkimuksen vastaajiksi rajattiin viimeisen viiden vuoden aikana Suomessa lämminverisen ja/tai suomenhevosen ravihevostarvon kasvattajat. Vastaajilta pyrittiin selvittämään kyselyn avulla esimerkiksi kasvatustoiminnan laajuutta, harrastusmahdollisuuksia, kehittämiskohteita ja tulevaisuudennäkymiä. Kyselyn tavoitteena on kehittää Suomen Hippoksen tarjoamia palveluita sekä kartoittaa, millä tasolla tällä hetkellä suomalainen ravihevostuokasvatus on.

Opinnäytetyö käsittelee pääasiassa raviurheilussa ja kasvatustoimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä kyselytutkimuksen tuloksia ja mahdollisia kehittämiskohteita. Opinnäytetyön pohdinta pohjautuu paljon edelliseen opinnäytetyöhön ja kasvattajakyselyyn. Muutoksia raviurheilun lisäksi on tullut muun muassa kasvattajaprofiilissa, sillä miesvaltaisena alana tunnettu raviurheilu on nykyään myös yhä useamman naisen harrastus. Kyselyn tuloksien mukaan nykypäivän ravihevostuokasvattaja onkin 40 - 59-vuotias nainen.

Ravihevostuokasvatuksen tulevaisuus näyttää omalta osaltaan huolestuttavalta, sillä kolmasosa kasvattajakyselyyn vastanneista oli suunnitellut lopettavansa toimintansa seuraavan viiden vuoden aikana. Suurin syy toiminnan lopettamiselle on hevostuokasvatuksen kannattamattomuus. Alan koko ajan kasvavat kustannukset ja heikon taloustilanteen alas ajamat tarvojen myyntihinnat eivät kannusta kasvattajia kasvattamaan tarvoja myyntiin. Tämän vuoksi moni kasvattaja on joutunut miettimään uudestaan kasvatustoimintaansa, ja pohtimaan jopa toiminnan lopettamista. Rakkaus lajiin saa kuitenkin monen kasvattajan uskomaan parempaan huomiseen ja lajin elpymiseen. Myös arvostus suomenhevosta kohtaan on noussut ja saanut useamman kasvattajan jatkamaan toimintaansa, jotta alkuperäisrotomme säilyvyys taattaisiin tulevillekin sukupolville.

2 RAVIURHEILUN NYKYTILA

Raviurheilulla on pitkät perinteet Suomessa ja muualla maailmassa. Kuitenkin jo useamman vuoden ajan hevosten kasvatusluvut sekä starttihevosten määrä kilparadoilla on ollut laskevassa suunnassa. Vuodesta 2009 kilpailuvien hevosten lukumäärä on vähentynyt 16,5 %. Esimerkiksi viime vuonna kilpaili lähes 500 suomenhevosta vähemmän kuin vuonna 2009. Hevosten määrän lasku heijastuu myös suoraan raviratojen toimintaan. Lähtöjä joudutaan ajamaan vajailla hevosmäärillä, ja joitakin startteja on jouduttu perumaan jopa kokonaan vähäisen osallistujamäärän takia. (Kemiläinen 2015, 2.)

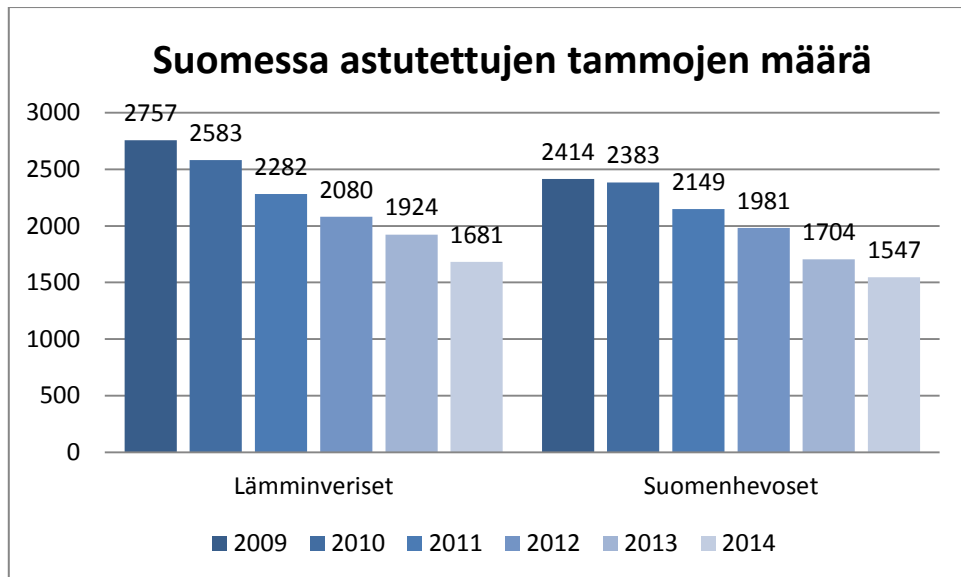
Syitä hevosmäärän laskuun ja raviurheilun laskusuhdanteeseen on monia. Huono taloustilanne sekä raviurheilun sisällä tapahtuneet rakenteelliset muutokset ovat ottaneet veronsa raviurheilusta. Esimerkiksi kilpailupäiviä on tullut lisää niin paljon, ettei hevosia yksinkertaisesti riitä tarpeeksi joka lähtöön. Tilannetta pyritään korjaamaan Hippoksen perustaman erityistyöryhmän voimin. Erityistyöryhmä pyrkii analysoimaan raviurheilun tilannetta ja kehittämään uusia ratkaisumalleja kilpailutoiminnalle. Työryhmä koostuu omistaja- ja valmentajajärjestöjen jäsenistä, kasvattajista sekä raviratojen toimihenkilöistä. Tällä hetkellä työryhmä on ehdottanut muutoksia ravipäivien määrään, kilpailuiden alueelliseen suunnitteluun sekä suomenhevosten kilpailukynnyksen madaltamiseen muun muassa matalia sarjoja lisäämällä. (Kemiläinen 2015, 2.)

2.1 Raviurheilun tunnuslukuja

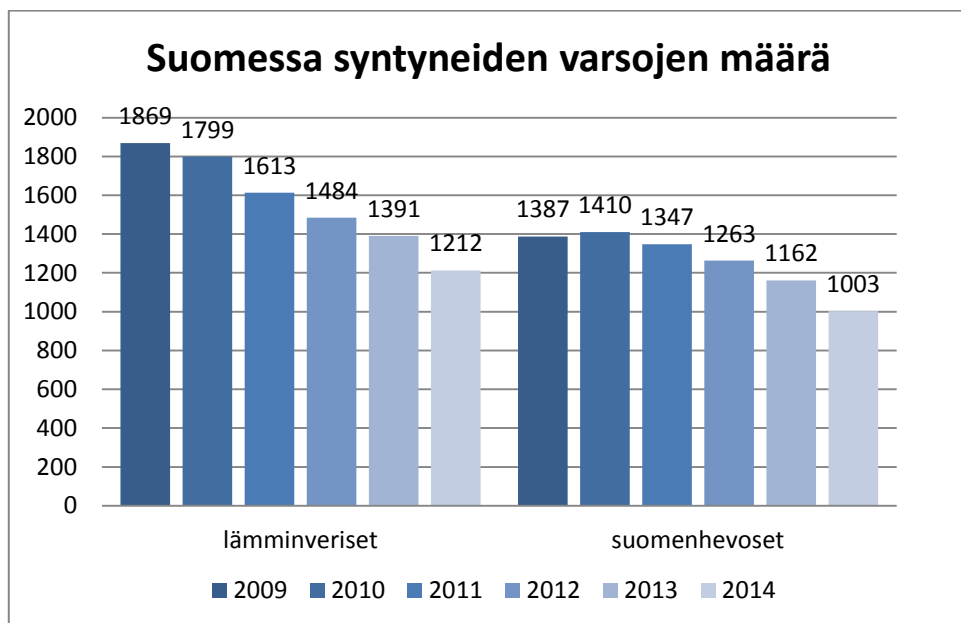
Hevosmäärien on kerrottu olevan laskussa jo useamman vuoden ajan ja erityisesti huonon taloustilanteen aikana hevoskasvattajien ja -harrastajien sinnikkyyttä rakasta alaa kohtaan on koeteltu paljon. Suomen Hippos ry:n kokoamasta julkaisusta, Hevostalous lukuina 2014, käy ilmi, kuinka paljon esimerkiksi hevosmäärät, ravikilpailupäivien määrät ja ihmismäärät läjin parissa ovat muuttuneet viimeisen viiden vuoden aikana.

Vuonna 2009 suomenhevosten kokonaismäärä oli 19 800 kpl. Kokonaismäärässä on huomioitu kaikki suomenhevosten käyttömuodot. Vuonna 2014 vastaava luku oli 19 400. Suomenhevosten määrä on laskenut vuosien aikana noin 2 %. Lämminveristen ravihevosten kokonaismäärä vuonna 2009 oli 25 700 ja vuonna 2014 25 400 kpl. Laskua on siis tapahtunut myös lämminveristen määrässä. Ponien määrä on kuitenkin kasvanut vuosina 2009 - 2014 noin 12 %. (Hevostalous lukuina 2014.)

Astutettujen tammojen ja syntyneiden varsojen määrät ovat olleet tasaisessa laskussa useamman vuoden ajan. Kuvioista 1 käy ilmi, että Suomessa astutettujen lämminveritammojen määrä on laskenut viidessä vuodessa 39 % ja suomenhevosten 36 %. Laskussa olevien astutusmäärien johdosta myös Suomessa syntyneiden varsojen määrä on laskenut huomattavasti viimeisten vuosien aikana (kuvio 2). Lämminverivarsojen määrä on vähentynyt 35 % vuodesta 2009 vuoteen 2014 mennessä. Suomenhevosten vastaava luku on 28 %. (Hevostalous lukuina 2014.)

Kuvio 1 Suomessa astutettujen tammojen määrä

Kuvio 2 Suomessa syntyneiden varsojen määrä

Hippoksen teettämästä julkaisusta käy astutus- ja varsatilastojen lisäksi ilmi muita raviurheilulle tärkeitä tunnuslukuja. Vuonna 2009 ravikilpailupäiviä oli 684, kun taas vuonna 2014 niitä oli 11 % vähemmän eli 606. Raveissa startanneiden lämminveristen määrä oli pudonnut vuodesta 2009 reilut 4 % vuoteen 2014 mennessä ja suomenhevosten määrä oli pudonnut 19 %. Raveissa startanneiden ponien määrä oli kasvanut 13 %. (Hevostalous lukuina 2014.)

Muutoksia on tapahtunut myös maksetuissa palkinnoissa, jotka ovat laskeneet vuosien aikana. Ratojen maksamat palkinnot vuonna 2009 oli 21,7 miljoonaa euroa, kun taas vuonna 2014 summa oli 18,5 miljoonaa euroa. Opetuslähtöpalkinnot vuonna 2009 oli 0,58 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 opetuslähtöihin käytettiin 0,15 miljoonaa euroa. (Hevostalous lukuina 2014.)

2.2 Ravihevostuotuksen tuet ja palkinnot

Ravihevostuotuksen pohjana on toiminnasta saatavat tuet ja palkinnot. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset EU-tuet, kasvattajapalkinnot, laatupalkinnot sekä näyttely- ja kantakirjauspalkinnot.

2.2.1 EU -tuot

Vuonna 2015 tuli voimaan muutos, jonka seurauksena kansallista kotieläintukea ei makseta Etelä-Suomen alueella. Uudistuksen jälkeen vain C-tukialueille maksetaan kansallista kotieläintukea eli pohjoista hevostukea. Pohjoinen hevostuki, koskee siitostamvoja, vähintään 1-vuotiaita suomenhevosia ja 1 - 3-vuotiaita muita hevosia ja poneja. Suomenhevostet ja siitostammat vastaavat yhtä eläinyksikköä, muut 1 - 3-vuotiaat hevostet ja ponit vastaavat 0,6 eläinyksikköä. Siitostamiksi luetaan hevonen, joka on astutettu jalostukseen hyväksytyllä oriilla tai varsonut edellisen vuoden aikana. (Hakuopas 2015.)

Suomenhevostuotattajien on mahdollista saada toiminnalleen alkuperäisrotutukea, joka on ympäristötuen erityismuoto. Jotta tukea saa, on kasvattajan tehtävä ELY-keskuksen kanssa eläinten kasvatukselta koskeva erityistukisopimus. Erityistukisopimuksessa sitoudutaan kasvattamaan alkuperäisrotua lisäämistarkoituksessa viiden vuoden ajan. Tukea saadakseen tuenhakijan tulee myös sitoutua ympäristötukijärjestelmään. Alkuperäisrotutukikelpoinen suomenhevonen on siitostamma tai kantakirjattu ori. (Hakuopas 2015.)

Vuonna 2014 kansallista hevostukea saaneita tiloja oli 1679 kpl ja alkuperäisrotutukea saaneita tiloja 227 kpl. Kansallista hevostukea sai yhteensä 9522 hevosta ja alkuperäisrotutukea 546 hevosta. (Hevostalous lukuina 2014.)

2.2.2 Ravihevosten kasvattajapalkinnot

Kasvattajille maksetaan kasvattajapalkintoja totokertymästä. Kasvattajapalkinto määräytyy hevosten Suomessa joulukuun loppuun mennessä saavuttamien palkintojen perusteella, ja se on tietty prosenttiosuus hevosten palkintosummasta. Ennen prosenttiosuus oli 10 %, mutta kasvattajapalkintojärjestelmää muutettiin vuonna 2015. Taulukossa 1 näkyy voimassa olevien kasvattajapalkintojen jakoperusteet.

Taulukko 1 Kasvattajapalkintojen jakoperusteet

	Suomenhevoset	Lämminveriset
15 %	3 -4 v	2 -3 v
13 %	5 v	4 v
10 %	6 -11 v	5 -7 v
5 %	12 -15 v	8 -12 v

Uuden mallin mukaan vuoden 2015 kasvattajapalkinnot maksetaan kasvattajille toukokuussa 2016. Palkintomaksujen aikaistuksella pyritään tukemaan kevään kasvatussesonkia. Muita muutoksia kasvattajapalkinnoissa on muun muassa se, että kuninkuusravien ylimääräinen kasvattajapalkinto nousee 10 %:sta 15 %:iin. Myös kasvattajakohtainen minimimaksu nostetaan 84 eurosta 150 euroon. Tämä tarkoittaa sitä, että kasvattaja, jonka kaikkien kasvattien kasvattajapalkkiokertymä on vähintään 150 euroa, on oikeutettu Suomen Hippoksen maksamiin kasvattajapalkintoihin. (Suomen Hippos/Jalostusvaliokunta 2015b.)

2.2.3 Muut ravihevosille jaettavat palkinnot

Muita ravihevosia koskevia palkintoja ovat esimerkiksi nuorten siitostammojen laatupalkinto sekä erilaiset näyttely- ja kantakirjauspalkinnot. Nuorten siitostammojen laatupalkinnon jakamisella on pyritty edistämään ravihevoskasvatusta ja parantamaan jalostustasoa. Palkinto maksetaan sekä suomenhevos- että lämminveritammojen Suomessa rekisteröityjen varsojen kasvattajille. Palkitsemisperusteisiin tehtiin muutoksia vuonna 2010, ja helmikuussa 2014 säännöt tarkennettiin jalostusvaliokunnan kokouksessa. Palkitsemisperusteet muutettiin enemmän nuoria tammoja suosiviksi. Ensisijaisesti siitostammojen laatupalkinto maksetaan tammoille, jotka ovat selviytyneet oman ikäluokkansa suurkilpailufinaaleihin, ja jotka varsovat tietyn ikäisinä (suomenhevoset 3 - 8-vuotiaina, lämminveriset 3 - 6-vuotiaina). Näille tammoille palkinnon suuruus on 1000 euroa. Ikäluokkakilpailujen finalisteille palkinto voidaan maksaa näillä perusteilla yhden kerran. Ikäluokkakilpailuja ovat esimerkiksi Kriterium, Pikkupelimanni ja Derby. 3 - 8-vuotiaille varsoneille suomenhevosille ja 3 - 6-vuotiaille varsoneille lämminveritammoille maksetaan jalostusindeksin osoittaman parimmuusjärjestyksen mukaan 500 euron suuruinen tammapalkinto. Jalostusindeksin perusteella maksettu laatupalkinto voidaan maksaa samalle tammalle korkeintaan kaksi kertaa. Laatutammapalkinto pyritään maksamaan ensisijaisesti kilpailleille tammoille. Kilpailematon varsonut tamma voi saada palkinnon, jos sen jalostusindeksi on 120 tai yli. (Suomen Hippos/Jalostusvaliokunta 2014b.)

Kantakirja-, näyttely- ja jälkeläispalkkiot maksetaan hevosien silloiselle omistajalle. Palkintojen suuruudet vaihtelevat menestyksen mukaan reilusta sadasta eurosta aina 1500 euroon. Palkkioita maksetaan näyttelyissä ja kilpailuissa saavutettujen tulosten sekä jälkeläisten perusteella hevosille. Palkkion suuruus esimerkiksi kantakirjauspalkkioissa riippuu saadusta palkinnosta. Valtakunnallisessa varsanäyttelyssä palkitaan viisi parasta varsaa ja pääpalkinto I sijan saaneelle varsalle on 1500 €. (Suomen Hippos ry n.d.)

2.3 Nuorten hevosten kilpailutoiminta

Kilpailu-uran aloittamisesta on monenlaisia mielipiteitä, ja pitkään on ajateltu, että mitä myöhäisempi kilpailu-uran aloittamisen ajankohta on, sitä pienempi on hevosen loukkaantumiseriski. Uusien tutkimusten mukaan todetaan, että mitä nuorempaan kilpailu-uran aloittaa, sitä parempia ennätyksiä hevoset juoksevat, ja myös kilpailu-ura pitenee. Useissa valmennusfysiologisissa tutkimuksissa on tullut ilmi, että nuorena aloitettu valmennus kehittää nuoren hevosen luustoa ja lihaksistoa. Näin ollen myös Suomessa on ruvettu panostamaan nuorten hevosten kilpailutoimintaan. (Heinonen & Salminen 2010, 20 - 21.)

Nuorten hevosten kilpailuttamista on tutkittu myös Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan kotieläintieteen laitoksella. Vuonna 2008 julkaistiin Hanna Salosen pro gradu- tutkielma suomenhevosen kilpailemisen aloitustien yhteydestä ravikilpailumenestykseen. Aineisto tutkimukseen saatiin Suomen Hippos ry:n kilpailutiedoista, joita tutkittiin vuosilta 1984 - 2005. Tuloksien mukaan hevonen menestyy paremmin urallaan, mitä nuorempaan se aloittaa kilpailemisen. Hevosen opetus ja valmennus kannattaa siis aloittaa hyvissä ajoin, jotta hevonen pääsee nuorena kilparadoille. (Salonen 2009.)

2.3.1 Hippos apuna kilpailutoiminnan tukemisessa

Raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö, Suomen Hippos ry, on ottanut asiakseen kehittää nuorten hevosten kilpailutoimintaa. Nuorille hevosille suunnattua kilpailutarjontaa on ollut melko vähän. Tämä on johtanut siihen, että nuoria hevosia, eli 3-vuotiaita suomenhevosia ja 2-vuotiaita lämminverisiä kilpailutetaan Suomessa vähän. Tätä varten vuonna 2010 perustettiin työryhmä, jonka tarkoituksena oli kehittää nuorten hevosten kilpailutoimintaa Suomessa. Työryhmään kuului esimerkiksi Hevosnomistajien Keskusliitto, Suomen ravivalmentajat, Kasvattajakruunu, eri raviradat sekä Suomen Hippos. Työryhmän tavoitteena oli nostaa kotimaisen kasvatuksen profiilia, kannustaa nuorten hevosten valmentamista ja kilpailuttamista sekä kehittää ja parantaa nuorten hevosten kilpailumahdollisuuksia. Tällaisilla muutoksilla on pyritty siihen, että kynnsylähteä nuorten hevosten kanssa kilpailuihin madaltuu. (Heinonen & Salminen 2010, 21.)

2.3.2 Nuoret radalle – opetuslähtöjärjestelmän uudistuksen tulos

Vuonna 2014 varsojen opetuslähtöjärjestelmä uudistettiin ja käyttöön otettiin uusi Nuoret radalle -järjestelmä. Järjestelmän avulla kilpailu-uran aloittamisen tulisi olla mahdollisimman pehmeä nuorille hevosille, jotta varsaan panostettu aika ja raha tulisivat parhaalla tavalla hyödynnetyksi. Järjestelmällä on pyritty siihen, että hevosen kilpauran ensimmäiset startit tukevat varsan sen hetkistä tasoa sekä antavat valmiutta kilpailuihin. Nuoret radalle -järjestelmä pyrkii siihen, että myös sellaiset varsat, joilla ei varsinaisesti tähdätä ikäluokkalähtöihin, osallistuvat kilpailunomaisiin lähtöihin enemmän. Nuoret radalle -lähtöjen jälkeen on luvassa vielä Nuoret

radalle -jatkot, jotka on tarkoitettu Nuoret radalle -lähtöihin osallistuneille hevosille. Nuorille hevosille suunnattujen lähtöjen lisäksi myös tammasarjoja on pyritty lisäämään. Vuodesta 2014 lisäyksiä nuorten ja tammasarjojen lähtöihin on 17 uutta lähtöä. (Niskanen 2015.)

Nuoret radalle -lähtöjä on muokattu entisestään. 11.8.2015 alkaen lähtöjen rahapalkinnot ovat nousseet ja lähtöihin on tullut enemmän joustavuutta, jotta nuoria hevosia kilpailutettaisiin aktiivisemmin. Uudistuksien myötä hevoskohtainen maksimipalkinto nostettiin 600 euroon, entisestä 550 eurosta. Palkintosummat jakautuvat nykyään seuraavasti: 1. palkinto 300 €, 2. palkinto 200 €, 3. ja muut hyväksytyt sijat 100 €. Jatkossa varsoilla saa osallistua Nuoret radalle -lähtöihin, vaikka 600 euron maksimipalkkio olisi jo ansaittu, jos lähdoissä on tilaa. Tällöin varsat saavat rutiinia kilpailuihin. (Niskanen 2015.)

2.4 Neuvontapalvelut ja hevosjalostusliitot

Suomessa on useita eri organisaatioita, jotka tarjoavat hevosalan neuvontapalveluita. Näistä ravihevoskasvatukselle tärkein on Suomen Hippos ry, joka toimii raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallisena keskusjärjestönä. Suomen Hippoksen tehtäviin kuuluvat esimerkiksi hevosrekisteri ja kantakirjaukset sekä ravikilpailutoiminnan valvonta. Hippos on myös eri hevosjalostusliittojen keskusjärjestö. (Hevosjalostusliitot, n.d.)

Suomessa on tällä hetkellä 16 alueellista hevosjalostusliittoa, jotka toimivat itsenäisinä organisaatioina maakunnissa. Hevosjalostusliittojen tehtäviin kuuluvat oman alueensa hevosjalostuksen ja -kasvatuksen edistäminen sekä jäsenistön hevosmiestaitojen lisääminen. Neuvontatyön lisäksi liitot hoitavat hevosten tunnistukset ja rekisteröinnit sekä ylläpitävät astutus- ja varsomistietoja. Liitot järjestävät erilaisia koulutuksia ja esimerkiksi ajolupakursseja sekä toimivat yhteistyössä oman alueensa maakuntaradan kanssa ja auttavat paikallisravien järjestämisessä. (Hevosjalostusliitot, n.d.)

Muita hevosalan neuvontapalveluita tarjoavia organisaatioita ovat esimerkiksi Hippolis, Suomen Hevosomistajien Keskusliitto ry, Luonnonvarakeskus, MTK sekä ProAgria.

3 KYSELYN TOTEUTUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen materiaali kerättiin yhteistyössä Suomen Hippos ry:n kanssa kyselylomakkeen avulla. Hippos antoi toimeksiannon, jonka tavoitteena oli kartoittaa ravihevoskasvatuksen nykytilaa ja tulevaisuutta Suomessa. Kysely toteutettiin Webropol-verkkokyselynä, ja se lähetettiin Hippoksen sähköpostilistojen kautta 1845 ravihevoskasvattajalle. Postituslistalle valikoituivat ne kasvattajat, joille oli syntynyt ravihevosvarsa viimeisen viiden vuoden aikana. Kysely oli avoinna 4.5 - 19.5.2015. Kyselyyn vastasi yhteensä 369 ravihevoskasvattajaa ympäri Suomea.

Kyselyn pohjana käytettiin apuna Soila Lehmusvaaran opinnäytetyötä ”Ravihevoskasvatus Suomessa”, jotta tutkimustulosten luotettavuuden arviointi ja tulosten vertaaminen olisi mahdollista. Kyselyn avulla pyrittiin selvittämään 2010-luvun kasvattajaprofiilia, ravihevoskasvatuksen nykytilaa, tulevaisuuden näkymiä sekä kartoittamaan raviurheilun ja hevosjalostuksen kehittämiskohteita. Kyselyssä perehdyttiin myös kasvatuksen motiiveihin sekä nuorten hevosten kilpailutoimintaan.

Kyselyn ja opinnäytetyön tavoitteena on saada mahdollisimman hyvä käsitys siitä, millainen on 2010-luvun kasvattajaprofiili, millä tasolla kasvatustoimintaa harjoitetaan, mikä kasvattajia todellisuudessa motivoi sekä miltä tulevaisuus raviurheilun ja hevosjalostuksen parissa näyttää. Kasvattajille annettiin avoimien kysymysten avulla myös mahdollisuus vapaaseen saanaan, jotta mielipiteet ja kehittämisideat tulisivat mahdollisimman hyvin esiin. Kasvattajakyselyn tuloksia pyritään hyödyntämään Suomen Hippoksen palveluita kehitettäessä, jotta esimerkiksi hevoskasvatuksen laskusuhdanne saataisiin hidastumaan.

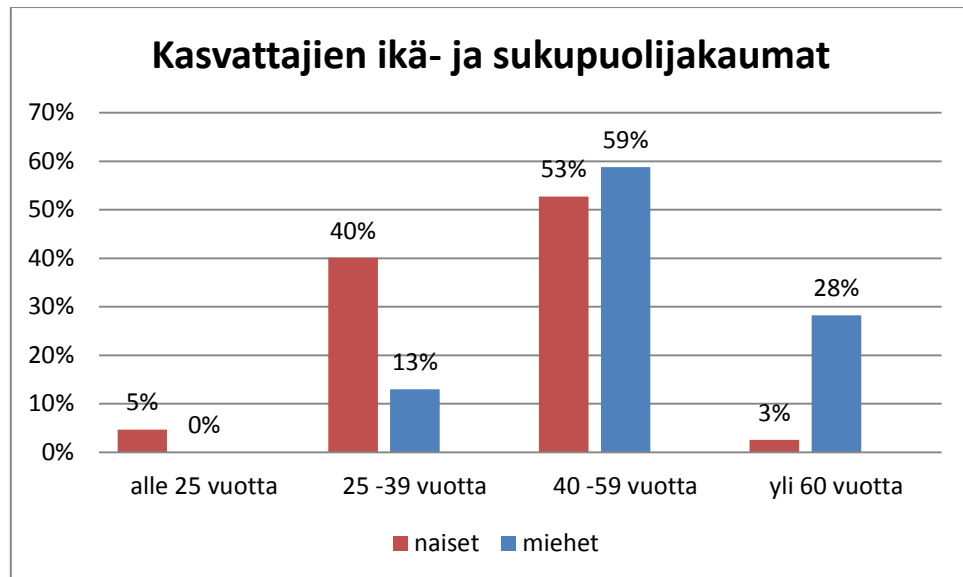
4 KASVATTAJIEN TAUSTATIEDOT

Kyselylomakkeen ensimmäiset kysymykset koskivat vastaajien taustatietoja, kuten ikää, sukupuolta ja koulutustaustaa. Vastaajien taustatietoja kysymällä oli tarkoitus saada selville keitä kasvattajat todellisuudessa ovat. Taustatietojen avulla Hippos halusi myös kartoittaa 2010-luvun kasvattajaprofiilia.

4.1 Ikä- ja sukupuolijakaumat

Suurin osa (64 %) eli 237 kyselyyn vastanneesta oli naisia. Keskimääräisesti eniten vastaajissa oli 40 - 59 -vuotiaita, joita oli 202 vastaajaa (55 %). Naisista yli puolet (53 %) kuului ikäryhmään 40 - 59 vuotta. Toiseksi eniten vastanneissa oli 25 - 39-vuotiaita. Naisista 40 % kuului tähän ikäryhmään. Huomioitavaa on, että naisvastaajista vain kolme prosenttia oli yli 60-vuotiaita (kuvio 3).

Kyselyyn vastanneet miehet olivat huomattavasti iäkkäämpiä kuin naiset. Miehistä suurin osa (59 %) kertoi iäkseen 40 -59 vuotta ja lähes kolmasosa (28 %) yli 60 vuotta. 13 % vastanneista miehistä oli iältään 25 - 39-vuotiaita. Miesvastaajista kukaan ei ollut alle 25-vuotias, kun taas naisissa alle 25-vuotiaita oli viisi prosenttia vastaajista.

Kuvio 3 Kasvattajien ikä- ja sukupuolijakaumat

4.2 Kasvattajien koulutustausta

Vastaajista noin kolmasosalla (33 %) oli koulutus hevosalalle. Näistä 80 % oli naisia. 51 % koulutuksen käyneistä oli iältään 40 - 59-vuotiaita ja 40 % 25 - 39-vuotiaita. Suosituin hevosalan koulutus oli ammatillinen perustutkinto, jonka oli suorittanut 79 % koulutuksen omaavista vastaajista. Vastaajista useampi kertoi, että oli suorittanut esimerkiksi hevosenhoitajan ammattitutkinnon oppisopimuksella tai käynyt useita hevosalan kursseja. 15 % oli suorittanut korkeakoulututkinnon yliopistossa ja 11 % ammattikorkeakoulussa. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon oli suorittanut 4 % vastaajista. Jotkin vastaajista kertoivat koulutustaustakseen elämäntutkinnon ja useiden vuosikymmenien kokemuksen hevosalasta ja kasvatustoiminnasta.

4.3 Kasvattajien kasvatushistoria

Kasvatustutkimusta kartoittaessa vastaajilta kysyttiin muun muassa kasvattien rotua, määrää ja onko kasvatustoiminta pääelinkeino. Rotuvaihtoehdot olivat lämminverinen, suomenhevonen sekä ratsut ja/tai ponit, joista vastaajat pystyivät valitsemaan yhden tai useamman vaihtoehdon. Suosituin rotu oli lämminveriset, joita kasvatti 63 % vastaajista. Toiseksi eniten kasvatettiin suomenhevosia, joita kasvatti 55 % vastanneista. Ratsuja ja/tai poneja kasvatti 8 % eli 29 vastaajaa. 37 % vastaajista oli kasvattanut hevosia 10 vuotta tai vähemmän, kolmasosa eli 33 % 20 vuotta tai enemmän ja 29 % viisi vuotta tai vähemmän.

Noin 77 % vastaajista (283 vastaajaa) kertoi kasvatustoiminnan olevan harrastustoimintaa. Suurin osa yritystoimintanaan kasvatusta harjoittavista vastaajista kertoi toiminnan olevan sivuelinkeino. Pääelinkeinonaan kasvatustoimintaa harjoitti vain noin 4 % vastaajista (16 vastaajaa).

Kasvattajilta kysyttiin omistuksessa ja/tai hallinnassa olevien hevosten kokonaismäärää. 18 % vastaajista kertoi omistuksessa ja/tai hallinnassa

olevien hevosten määräksi kolme, ja 17 % vastaajista neljä. Kolmanneksi eniten vastauksia (reilut 14 %) vastanneista kertoi hevosia olevan omistuksessa viisi. 15 % vastaajista omisti kymmenen tai sitä useamman hevosen. Kaikkien vastaajien hevosluku oli yhteensä 2376 eli keskimäärin noin kuusi hevosta vastaajaa kohden. Tästä hevoslukusta 31 % oli siitostammoja ja 23 % 0 - 3-vuotiaita varsoja. Kyselystä puuttuivat kohdat ”siitosoriit” ja ”muut”. Nämä tiedot olisivat olleet hyödyllisiä, sillä ne olisivat antaneet vielä tarkemmat tiedot kasvattajien hevosaineksesta.

Kasvattajista 64 % kertoi, että kasvattivarsoja oli syntynyt kyselyyn mennessä alle 10 kappaletta. Tämä kuvastaa hyvin sitä, että kasvatustoiminta on yleensä harrastustoimintaa ja varsoja teetetään sivuelinkeinona vain muutamia. Vähäinen kasvattien syntyvyys voi kuvastaa myös sitä, että kasvatustoiminta on vasta alkanut. 20 %:lle kasvattajista oli syntynyt 10 - 19 varsaa ja viisi kasvattajaa kertoi kasvatteja olevan jo yli 70.

Taulukosta 2 käy ilmi kaikkien kyselyyn vastanneiden kasvattajien astutettujen tammojen määrät vuosittain. Tammoja astutetaan keskimäärin yksi tammoja/vuosi vastaajaa kohden. Vuonna 2014 on ollut paras vuosi, sillä silloin on astutettu keskimäärin 1,30 tammoja kasvattajaa kohden. Vuoden 2015 astutettujen tammojen tuloksen luotettavuuteen voi vaikuttaa se, että kysely teetettiin toukokuun alussa eli astutettuja tammoja voi olla todellisuudessa enemmän.

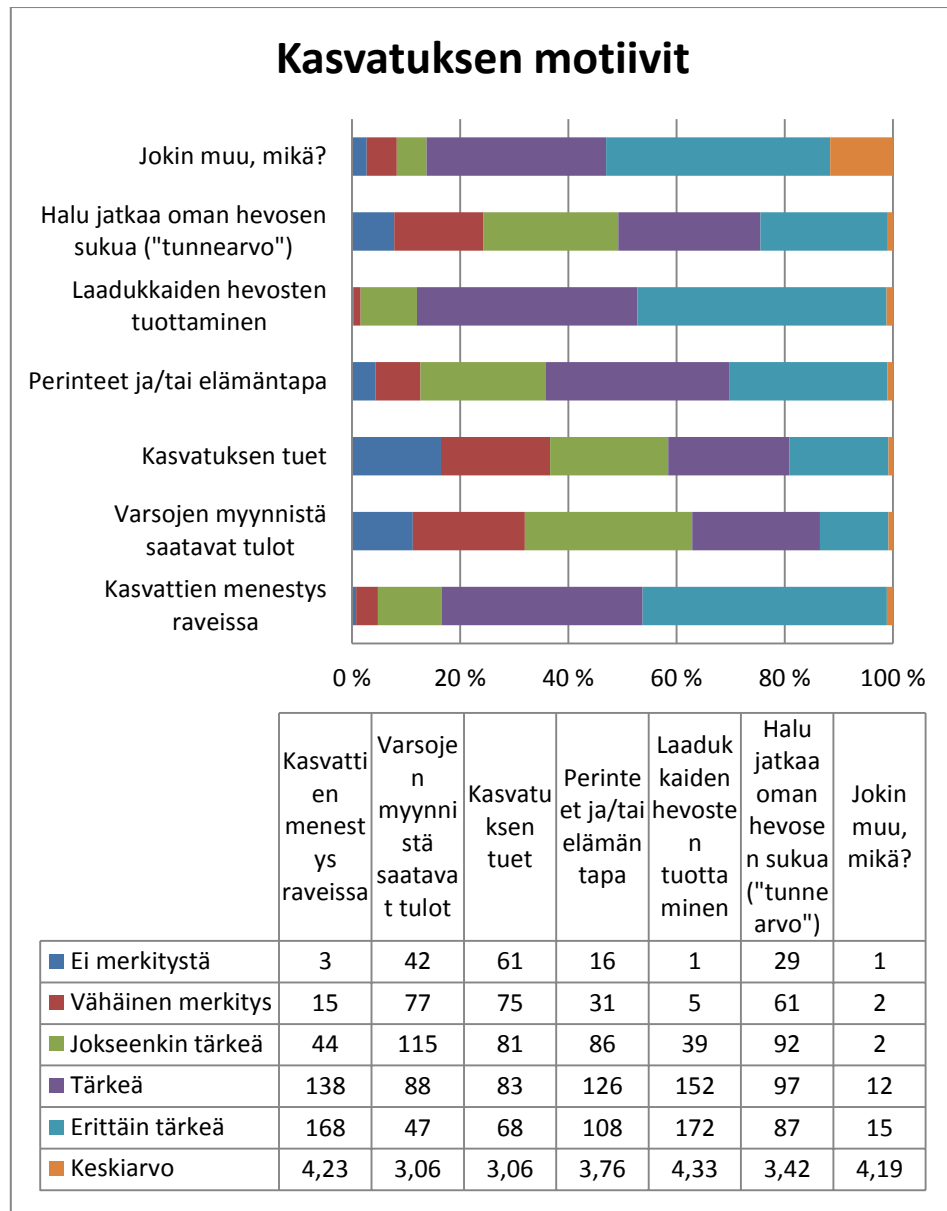
Taulukko 2 Astutettujen/siemennettyjen tammojen määrä

Vuosi	Astutettujen määrä yht.	Keskiarvo
2010	396	1,07
2011	393	1,07
2012	399	1,08
2013	438	1,19
2014	479	1,30
2015	391	1,06

Suurin osa (84 %) vastaajista kertoi, että hevoset asuvat omassa tallissa. Joidenkin vastaajien hevosia asui sekä omassa että vieraan tallissa (esimerkiksi valmentajan luona), sillä vastaajilla oli mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto.

5 KASVATUKSEN MOTIIVIT

Kasvatuksen motiiveja pyrittiin selvittämään esimerkiksi kilpailumenestyksen, myyntitulojen ja tukien avulla. Vastaajien tuli valita kuinka tärkeänä he pitivät eri asioita kasvatukseen liittyen. Vastausvaihtoehdot olivat: erittäin tärkeä (5), tärkeä (4), jokseenkin tärkeä (3), vähäinen merkitys (2) ja ei merkitystä (1).

Kuvio 4 Kasvatustoiminnan motiivit

Ensimmäisessä kysymyksessä haluttiin tietää, kuinka tärkeänä kasvattajat pitivät kasvattien menestystä raveissa. Vastauksien keskiarvo oli 4,23 eli kasvattajat pitivät ravimenestystä erittäin tärkeänä tai tärkeänä (kuvio 4). 5 % kasvattajista vastasi, että kasvattien ravimenestyksellä oli vähäinen merkitys tai ei merkitystä.

Varsojen myynnistä saatavat tulot jakoivat enemmän mielipiteitä. Vastauksen keskiarvo oli 3,06 eli myyntituloja pidettiin jokseenkin merkittävänä. 37 % vastaajista sanoi myyntitulojen olevan erittäin tärkeitä tai tärkeitä kasvatustoiminnalle, ja 32 % vastaajista kertoi, että myyntituloilla oli vähäinen merkitys tai ei merkitystä toiminnalle. Myös kasvatukselta saatavat tuet olivat kasvattajille jokseenkin tärkeitä (ka 3,06). 41 % vastaajista piti tulkia erittäin tärkeinä tai jokseenkin tärkeinä. 37 %:n mielestä tuilla oli vähäinen merkitys tai ei merkitystä kasvatustoiminnalle.

Perinteet ja elämäntapa motivoivat suurinta osaa kasvattajista, sillä 63 % kasvattajista kertoi näiden olevan erittäin tärkeitä tai tärkeitä asioita kasvatustoiminnalle. Vain 13 % vastaajista oli sitä mieltä, että perinteillä ja elämäntavalla oli vähäinen merkitys tai ei merkitystä ollenkaan kasvatustoiminnalle.

Kasvattajat pitivät erittäin tärkeänä tai tärkeänä asiana laadukkaiden hevosten tuottamista (ka 4,33). Vain vajaa 2 % kertoi laadukkaiden hevosten tuottamisella olevan vähäinen merkitys tai ei merkitystä.

Tunnearvo ja halu jatkaa oman hevosen sukua olivat kasvattajien mielestä jokseenkin tärkeää tai tärkeää (ka 3,42). 24 % vastaajista ei pitänyt asiaa merkittävänä.

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa myös muita kasvatuksen motiiveihin liittyviä tekijöitä. Erittäin tärkeinä asioina kasvatustoiminnassa pidettiin halua jatkaa suvun kasvatustyötä ja sukulinjausta, tuottaa terveitä ja pitkäaikaisia kilpahevosia sekä vaalia suomenhevosten kantaa ja laatua. Tärkeinä asioina pidettiin suomenhevosrodun ylläpitoa ja tulevaisuutta, varustamisen mielekkyyttä, näyttelymenestystä sekä eläketurvaa.

Kasvatuksen motiiveja koskevien kysymyksen jälkeen vastaajilla oli mahdollisuus vastata avoimiin kysymyksiin kiinnostuksen lisäämisestä kasvatusta kohtaan. Avoimissa kysymyksissä käsiteltiin muun muassa neuvontapalveluiden toimintaa ja kehittämistä, kasvatuksen taloudellista tukemista sekä kilpailutoiminnan kehittämistä.

5.1 Neuvontapalveluiden kehittäminen

Suurin osa vastaajista nosti esiin jalostuspalvelut ja orivalinnat. Kasvattajat tahtoisivat lisää puolueetonta ja asiantuntevaa neuvontaa orivalintoihin. Tilastointeja ja BLUP-indeksejä pidettiin jo hyvänä alkuna, mutta kehittämistä toivottiin silti lisää. Myös suomenhevosten parempi markkinointi monipuolisena ja hyvänä rotuna nousi esiin. Suomenhevosiä jalostaessa ja orivalintoja tehdessä tulisi kuitenkin kasvattajien mielestä huomioida paremmin sukusiitosaste, joka on nykypäivän suomenhevosjalostuksessa jo ongelmaksi muodostuva asia.

Aloittelevat kasvattajat kokevat olevansa yksin juuri orivalintojen kanssa, koska missään ei ole selkeästi tietoa, mistä orisuosituksia omalle tammalle voisi kysyä. Orivalintojen lisäksi toivottiin lisäinfoa kasvatuksesta ylipäänsä. Jonkinlainen kasvattajan opas kotiin postitettuna oli toivottu uudistus kasvattajien keskuudessa. Oppaaseen olisi koottu selkeästi ja kattavasti tiedot aina orivalinnoista ja tamman astutuksista varsan rekisteröintiin ja vieroitukseen asti. Näin pienkasvattajillakin olisi jonkinlainen yhtenäinen faktapohja hevoskasvatuksesta.

Jalostusneuvonnan kehittämisen lisäksi kasvattajat toivoivat lisää erilaisia koulutuksia ja seminaareja. Neuvontatilaisuuksia toivottiin järjestettävän ympäri Suomea sekä iltaisin että viikonloppuisin, sillä tällä hetkellä seminaarit painottuvat kasvattajien mielestä Etelä-Suomen suunnalle sekä sel-

laisiin ajankohtiin, etteivät harrastekasvatatjat pääse osallistumaan tilaisuuksiin esimerkiksi töiden takia.

Kolmas esiin noussut asia neuvontapalveluiden parantamisessa oli Hippoksen kotisivut sekä palveluiden saatavuus. Jotkin kasvatatjat kokivat, että Hippokseen oli vaikea olla yhteydessä esimerkiksi puhelimitse ja asiointi yhdistyksen kanssa oli hankalaa. Monet kuitenkin kehuivat, että sähköpostitse Hippoksesta sai neuvoja ja ratkaisuja ongelmiin. Nettipalveluja toivottiin kuitenkin selkeämmiksi ja kattavammiksi, jotta kasvatatja voisi itse löytää tiedon, eikä tarvitsisi soittaa tai lähettää sähköpostia asian selvittämiseksi.

5.2 Kasvatuksen taloudellinen tukeminen

Kasvatuksen taloudelliseen tukemiseen tarjottiin useita vaihtoehtoja. Tällä hetkellä tammojen astutus ja varsojen teettäminen on kallista, ja huonon taloustilanteen takia varsat voivat jäädä myös kasvatatjien käsiin, sillä hevoskauppa ei käy toivotulla tavalla.

Suurin osa vastaajista ehdotti niin sanottua ”varsarahaa”, joka motivoisi kasvatustoimintaa. Rahallista korvausta haluttiin esimerkiksi jokaisesta syntyneestä suomenhevosvarsaista, kantakirjatun ja laadullisesti hyvän tamman varsaista tai jokaisesta syntyneestä varsaista rotuun katsomatta. Kasvatatjat myös ehdottivat astutusmaksuissa olevan varsarahan palautusta varsan syntymän jälkeen.

Nykyisiä kasvatatjapalkkioita haluttiin nostaa ylöspäin tai ainakin pitämään samalla tasolla kuin tällä hetkellä. Kasvatatjapalkkioiden maksuun haluttiin myös parannuksia, jotta palkintorahat tulisivat kasvatatjalle nopeammin.

Ongelmana kasvatuksessa koettiin myös vanhat hevoset, joista on vaikea päästä eroon. Kasvatatjat ehdottivat vanhojen hevosten teurastamiseen/hävittämiseen niin kutsuttua ”tapporahaa”. Lopetetusta hevosesta saisi ”tapporahaa”, jos hävitetyn hevosen tilalle ostaisi Suomessa syntyneen varsan. Uuden varsan ostoon saisi siis pienen rahallisen tulon, jolloin varsan hankkiminen olisi motivoivampaa, ja hevosten kierto toimisi paremmin kuin nykypäivänä.

Tammanomistajien kuluja pidettiin nykyisellä tasollaan korkeina. Jotkin vastaajista kokivat, että tällä hetkellä koko kasvatustoiminta on tammanomistajien vastuulla, maksuineen kaikkineen. Orihinnoissa pitäisi siis tulla jonkin verran vastaan, sillä tällä hetkellä astutus-, varsa- ja eläinlääkärikulujen lisäksi tammanomistajien täytyy maksaa tamman ja varsan elatus ja muut kulut aina varsan myyntiin tai kilpailuikänsä asti.

Taloudellista tukemista toivottiin myös erilaisen EU-tukien avulla.

5.3 Kasvattajakilpailuiden lisääminen ja kehittäminen

Ravikilpailuiden kehittämiseen annettiin kasvattajilta useita eri vaihtoehtoja. Useimmat vastaajista ottivat esiin tammoille ja ”tavallisille varsoille” suunnattujen lähtöjen vähäisyyden.

Tällä hetkellä tammoille on hyvin vähän omia lähtöjä ja ikäluokkakilpailuissa oreja vastaan on vaikea pärjätä. Tammoille kaivattiin siis enemmän kilpailutarjontaa, jotta pärjääminen radalla lisääntyisi, ja kynnyksien ilmoittautua starttiin madaltuisi.

Kasvattajat toivoivat myös enemmän lähtöjä ja parempia palkintoja niin sanotuille ”tavallisille varsoille”. Tällä hetkellä kasvattajat kokevat, että voittorahat menevät aina samoille valmentajille/kasvattajille. Tähän haluttaisiin muutosta esimerkiksi palkintorahoja pilkkomalla, jotta useammalla varsalla olisi mahdollisuus palkintorahoihin. Kasvattajalähtöjä pitäisi myös lisätä ”tavallisille varsoille”, jotta ilmoittautumiskynnys ”ei-huippuvarsalla” olisi matalampi. Tällä tavalla pienemmätkin kasvattajat saisivat enemmän näkyvyyttä varsoilleen ja toiminnalleen.

5.4 Nuorten hevosten kilpailutoiminta

Nuorten hevosten kilpailutoiminta ja Nuoret radalle -hanke sai kasvattajilta kehuja. Nuorille suunnattuja lähtöjä toivottiin silti enemmän, jotta nuoret hevoset saisivat rauhassa harjoitella raviuraansa. Kaikki varsat eivät ole ikäluokkavoittajia, vaan tarvitsevat enemmän aikaa kypsyäkseen kunnan juoksijoiksi. Kilpailukynnystä pidetään korkeana, sillä nuorilla hevosilla pitäisi ajaa liian lujaa pärjätäkseen kilpailuissa. Eritasoiset varsat pitäisi ottaa huomioon kilpailuissa, jotta harrastajatkin uskaltaisivat tuoda hevosensa rohkeasti radalle.

5.5 Jokin muu, mikä?

Hevosten kierrosta haluttaisiin helpompaa ja mutkattomampaa. Usea kyselyyn vastannut nosti esiin, että vanhat, sairaat tai toimimattomat ravihevokset täytyisi saada pois kierrosta. Tähän auttaisi esimerkiksi teurashintojen nostaminen tai teurasraha. Vanhasta hevosesta saatu teurasrahahinta sijoitettaisiin uuteen varsaan. Tällä tavalla hevoskierto saataisiin nopeammaksi ja varsojen kysyntä kasvuun.

Varsojen kasvattamiseen ja myyntiin tahdottiin myös jonkinlaista kehitystä. Esimerkiksi huutokauppoja voisi järjestää useammin tai erilaisia myyntikanavia kehittää, jotta varsat menisivät kaupaksi. Tietysti huono taloustilannekin vaikeuttaa varsojen myyntiä, mutta kasvattajien roolia ja suomalaisia varsoja tulisi mainostaa paremmin. Vastaajista osa toi ilmi, että tällä hetkellä kasvattajan rooli jää pimentoon, ja esimerkiksi ravien käsiohjelmissä mainitaan vain hevosen omistaja, valmentaja ja kuski, mutta kasvattajasta ei ole minkäänlaista mainintaa. Kasvattajia pitäisi siis nostaa enemmän esiin, jotta heidän maineensa ja samalla ihmisten kiinnostus varsoja kohtaan kasvaisi.

Kolmas esille tullut asia kyselyiden vastauksissa oli raviratojen kehittämisen ja vetovoiman lisääminen, jotta uudetkin ihmiset löytäisivät tiensä raveihin. Suomen raviradat ovat melko kaukana kaupungin muusta toiminnasta, joten raveihin tulee yleensä vain rahapelaajia ja hevosihmisiä. Raveja tulisi siis kehittää siihen suuntaan, että useammat ihmiset tulisivat paikankäyttäjiksi seuraamaan. Tällä tavalla saataisiin hevospuolelle lisää rahaa kiertämään.

6 ASIAKKAAT

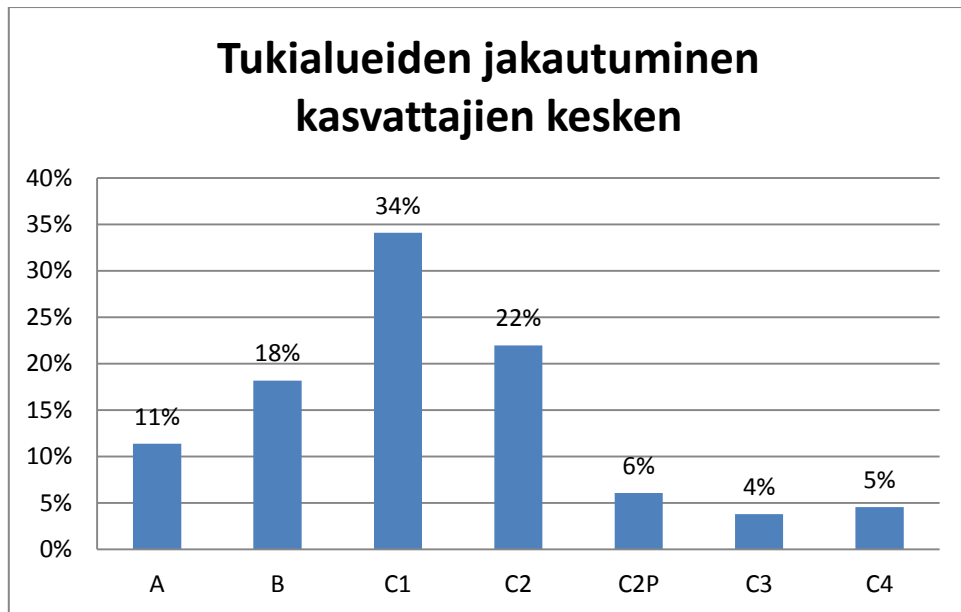
Kasvatustoiminnan tärkeimpiä asioita on varsojen myynti ja asiakaskunta. Kasvattajilta kysyttiin eri asioiden merkitystä varsakauppaan. Vastausvaihtoehdot oli jaoteltu seuraavasti: erittäin merkittävä (5), merkittävä (4), jokseenkin merkittävä (3), vähäinen merkitys (2) ja ei merkitystä (1).

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin, kuinka suuri merkitys kasvattajalle on, että varsa päättyy ammattivalmentajan valmennukseen. Kasvattajien mielestä ammattivalmentajan merkitys varsakaupoissa on jokseenkin merkittävää (ka 3,39). Noin 20 % vastaajista kertoi ammattivalmentajalla olevan vähäinen merkitys tai ei merkitystä varsakauppoihin. 90 % vastaajista kertoi, että varsan päätyminen tavoitteelliseen valmennukseen on erittäin merkittävää tai merkittävää (ka 4,41). 4 % vastaajista oli sitä mieltä, ettei tavoitteellisella valmennuksella ollut merkitystä.

Ostajan tunteminen entuudestaan oli kasvattajille jokseenkin merkittävää (ka 3,23) varsakaupoissa. 41 % vastaajista piti ostajan tuntemista entuudestaan erittäin tärkeänä tai tärkeänä, kun taas 25 % vastaajista oli sitä mieltä, että asialla oli vähäinen merkitys tai ei merkitystä varsakauppoihin.

7 PALKKIOT JA TUET

Hevoskasvattajien on mahdollista saada toimintaansa erilaisia tukia esimerkiksi ELY-keskukselta. Kyselyyn vastanneista kuitenkin vain 13 % eli 48 kpl oli saanut toimintaansa tukea. Näitä tukia olivat esimerkiksi maatalousyrittäjän opintoraha, jota oli saanut viisi vastaajaa, nuoren viljelijän aloitustuki, jota oli saanut 23 vastanneista sekä investointituki, jota oli myös saanut 23 vastanneista. Vastaajista 38 % (139 kpl) kuului EU-maataloustukijärjestelmän piiriin. Kuviosta 5 käy ilmi vastaajien jakautuminen eri tukialueille. Vuonna 2014 29 % vastanneista (108 kpl) oli saanut toimintaansa kansallista kotieläintukea ja noin 12 % (45 kpl) alkuperäisrotutukea. Uusien tukisäännösten mukaan kansallista kotieläintukea eli nykyistä pohjoista hevostukea maksetaan vai C-tukialueille.

Kuvio 5 Vastaajien EU-tukialue

Kasvattajilta selvitettiin kuinka suuri merkitys erilaisilla tuilla ja palkkioilla oli kasvatustoimintaan. Vastausvaihtoehdot olivat: ei merkitystä (1), vähäinen merkitys (2), jokseenkin tärkeä (3), tärkeä (4) ja erittäin tärkeä (5).

Merkittävin palkkio oli kasvattajapalkkiojärjestelmä, jota pidettiin tärkeänä (vastauksien ka 3,99) kasvatustoiminnalle. Toiseksi eniten ääniä keräsi jälkeläispalkinnot, joiden merkitys oli jokseenkin tärkeä kasvatustoiminnalle (ka 3,31). Muita palkkioita ja tukia pidettiin jokseenkin tärkeinä tai vähäisenä merkityksenä. Näitä olivat nuorten siitostammojen laatupalkkio (ka 2,82), kantakirjauspalkinnot (ka 2,81), varsanäyttelypalkinnot (ka 2,73), alkuperäisrotutuki (ka 2,58), kansallinen kotieläintuki (ka 2,65) sekä investointituki (ka 2,32).

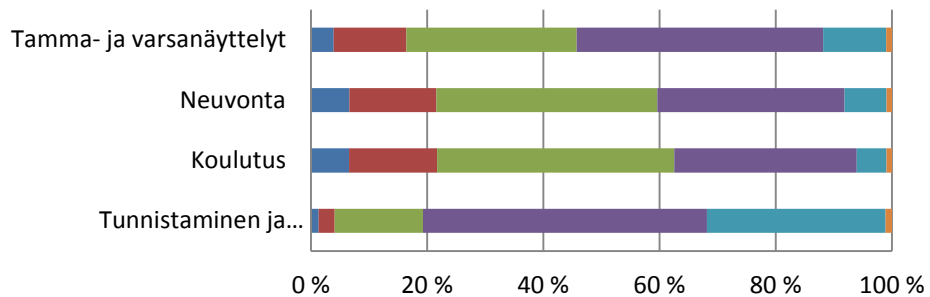
8 TUKI- JA NEUVONTAPALVELUT

Vain murto-osa vastaajista (12 %) oli käyttänyt kasvatustoiminnassaan apuna tuki- ja neuvontapalveluita. Käytettyjä palveluita olivat esimerkiksi Pro Agria, Hippos, eri hevosjalostusliitot, Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry (SHKL) sekä yksityiset toimijat. Kysytyimpiä palveluita oli siitosoriin valintaan liittyneet neuvontapalvelut.

Yli puolet (52 %) kysymykseen vastanneista oli jokseenkin tyytyväisiä kasvatustoimintaa koskeviin neuvontapalveluihin. 27 % kysymykseen vastanneista kertoi olevansa erittäin tyytyväinen tai tyytyväinen neuvontapalveluihin ja 20 % jokseenkin tyytymätön tai tyytymätön. Lähes 42 % kaikista kyselyyn vastanneista jätti vastaamatta kysymykseen.

Hevosjalostusliittojen neuvontapalveluihin oltiin pääasiassa jokseenkin tyytyväisiä tai tyytyväisiä (kuviot 6). Vastaajilla oli mahdollisuus vastata kysymyksiin seuraavasti: tyytymätön (1), jokseenkin tyytymätön (2), jokseenkin tyytyväinen (3), tyytyväinen (4) ja erittäin tyytyväinen (5).

Tyytyväisyys hevosjalostusliittojen tarjoamiin palveluihin

	Tunnistamin en ja rekisteröinti	Koulutus	Neuvonta	Tamma- ja varsanäyttel yt
■ Tyytymätön	5	23	23	14
■ Jokseenkin tyytymätön	10	53	52	45
■ Jokseenkin tyytyväinen	56	143	132	105
■ Tyytyväinen	180	110	112	152
■ Erittäin tyytyväinen	113	18	25	39
■ Keskiarvo	4,06	3,14	3,19	3,4

Vastaajien määrä

Kuvio 6 Tyytyväisyys hevosjalostusliittojen tarjoamiin palveluihin

Hevosjalostusliittojen palveluista kasvattajat olivat tyytyväisimpiä tunnistamis- ja rekisteröintipalveluun (ka 4,06). Jokseenkin tyytyväisiä kasvattajat olivat koulutuspalveluihin (ka 3,14), neuvontaan (ka 3,19) ja tamma- ja varsanäyttelyihin (ka 3,44).

8.1 Kasvatustoimintaa koskevien neuvontapalveluiden kehittäminen

Osa vastaajista koki, ettei neuvontapalveluita ole ollenkaan tai eivät olleet ainakaan kuulleet kasvatustoimintaan liittyvistä neuvontapalveluista. Suurin osa vastaajista kaipasi enemmän koulutuksia ja puolueetonta neuvontaa kasvatusasioihin. Moni aloitteleva kasvattaja kertoi olevansa kasvatusasioiden kanssa pulassa, sillä tietoa kasvatukseen liittyvistä asioista on hajanaisesti siellä täällä. Hippokselta toivottiin kasvattajille suunnattua omaa opasta, johon olisi koottu kattavasti kaikki kasvatustoimintaan liittyvät asiat. Eräsikin vastaaja ei ollut ennen kyselyä kuullut hevostaloudelle suunnatuista tuista mitään. Hippoksen internet-sivuja toivottiin myös selkeämmiksi, jotta etsimäänsä tietoa olisi helppo löytää.

Aikaisemmissa kysymyksissä esiin noussut asia, orivalinnat ja eri hevosten risteyttäminen, nousi esille myös näissä vastauksissa. Orivalintoihin haluttaisiin selkeää ja puolueetonta opastusta. Hevosjalostus Suomessa on lapsen kengissä, jos vertaa asiaa esimerkiksi Suomen nautajalostukseen. Tietokantoihin pitäisi olla vapaa pääsy (vrt. ruotsalainen tietokanta Blod-

banken) ja Hippokselta toivottiin parempaa jalostusneuvontaa hevospuolelle (vrt. Faba nautapuolella). Hippoksen tarjoamia jalostuspalveluita haluttiin käyttää ja lisätä, mutta kaikki vastaajat eivät kokeneet Hipposta täysin puolueettomaksi neuvontatahoksi esimerkiksi orivalinnoissa. Kasvattajat siis haluaisivat rehellisesti puolueetonta jalostusneuvontaa esimerkiksi sukuyhdistelmiin ja orivalintoihin.

8.2 Hevosjalostusliittojen toimintaan liittyviä kehittämiskohteita

Hevosjalostusliittojen kehittämiskohteiksi nousi koulutus ja neuvonta sekä varsanäyttelyt.

Suurin osa vastaajista toivoi, että erilaisia seminaareja ja koulutuksia olisi enemmän. Erityisesti kasvatustoiminnasta koskevia koulutuksia kaivattiin, jotta uudetkin kasvattajat saisivat tietoa ja verkostoja erilaisten seminaarien avulla. Hevosjalostusliittojen tiedottamista tahdottiin myös tehostaa, sillä informaatiopulan takia osa vastaajista ei edes tiennyt mitä palveluita jalostusliitoilla on tarjottavanaan.

Varsanäyttelyt jakoivat vastaajien mielipiteitä puolesta ja vastaan. Suurin osa vastaajista kaipasi tamma- ja varsanäyttelyitä lisää, kun taas muutamat vastaajat olivat sitä mieltä, ettei näyttelyitä tarvitsisi järjestää ollenkaan. Vastaajat olivat kuitenkin pääasiassa sitä mieltä, että varsanäyttelyitä tulisi kehittää parempaan suuntaan ja esimerkiksi tuomarivalintoihin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota. Useamman vastaajan mielestä, joidenkin kasvattajien varsoja suosittaisiin varsanäyttelyissä jo pelkästään kasvattajataustansa perusteella enemmän, eikä varsojen arviointi näin ollen olisi puolueetonta. Vastaajat ehdottivatkin, että varsat voisi esittää ilman kasvattaja- ja sukutietoja, jotta arvosteltaisiin vain varsaa ja varsan rakennetta, eikä sukua tai kasvattajaa. Lisäksi varsanäyttelyiden osallistumishinnat miellettiin liian korkeiksi palkintoihin nähden.

Hevosten tunnistuspalvelut jakoivat myös vastaajien mielipiteitä vahvasti. Osa kertoi tunnistuspalveluiden toimivan oikein hyvin, kun taas osa kertoi, että tunnistuksissa ja varsojen passien saannissa on ollut merkittäviä ongelmia. Tunnistuspalveluiden toimivuudessa oli ilmeisesti suuriakin alueellisia eroja. Myös varsojen tunnistusta ja siihen liittyviä palveluita pidettiin liian kalliina.

9 VARSOJEN MYYNTI

Varsojen myynnillä on merkittävä osuus kasvatustoiminnassa ja sen jatkuvuudessa. Suurin osa vastaajista kertoi varsakaupan tapahtuvan tuttuja kautta tai puskaradion avulla. Suomen hevospireitit ovat melko suppeat, joten tieto esimerkiksi myytävistä varsoista leviää nopeasti suhteiden välityksellä. Toisena tehokkaana myyntikanavana vastaajat pitivät internetiä, jota hyödynsi 69 % vastaajista. Myös näyttelyt ja varshuutokaupat olivat suosittuja myyntipaikkoja, sillä tällaisissa tilaisuuksissa ostaja ja myyjä kohtaavat.

Kasvatatjat myyvät varsansa keskimäärin yksivuotiaana. Myös tavoite-myynti-ikä on vieroituksen jälkeen tai noin yksivuotiaana. 83 % vastaajista oli sitä mieltä, että viimeisen viiden vuoden aikana varsojen kysyntä on vähentynyt. 80 % vastaajista kertoi myös varsojen myyntihinnan laske-neen viimeisen viiden vuoden aikana. 43 % vastaajista uskoi, että varsojen kysyntä tulee vähenemään seuraavan viiden vuoden aikana entisestään, 37 % vastaajista uskoi kysynnän pysyvän samana ja 16 % vastaajista uskoi kysynnän kasvavan seuraavan viiden vuoden aikana.

Varsojen nuorena alkanut kilpailu-ura jakoi vastaajien mielipiteitä. Suuri osa eli 36 % vastaajista piti merkittävänä, että lämminveriset aloittavat kilpailu-uransa 2 - 3-vuotiaina ja suomenhevoset 3 - 4-vuotiaina. Nuorena aloitettu kilpailu-ura vaikuttaa kasvatatjien mielestä positiivisesti sekä var-sojen kehitykseen että myyntiin. Varsan lahjakkuuden näkee jo hyvissä ajoin, jonka mukaan voi puntaroida kannattaako kallista valmennusta jat-kaa, vai panostaa seuraavaan varsaan. Hyvin menestynyt nuori hevonen tuo myös näyttöjä tammalle, jonka varsoja on jatkossa helpompi myydä. Kasvatatjapalkkiojärjestelmä tukee nuorten hevosten kilpailuttamista, jo-ten palkinnot ovat isommat. Nuorena aloitettu kilpailu-ura nopeuttaa myös jalostuskiertoa ja parantaa varsojen kysyntää.

Kasvatatjat, jotka pitivät nuorena kilpailuttamista jokseenkin merkittävänä tai vähäisenä merkityksenä, ottivat vastauksessaan huomioon hevosten eriaikaisen kehityksen. Kaikki hevoset eivät ole läheskään valmiita ikä-luokkalähtöihin ja kasvatatjalähdöissä ajetaan joidenkin kasvatatjien mu-kaan jo nyt liian lujaa. Vastaajat ovatkin sitä mieltä, ettei keskivertovarsaa kannata mennä ”rikkomaan” liian vaativiin lähtöihin. Harrastekasvatatjien varsoilla ei ole niin kiire antaa näyttöjä, joten niiden annetaan kasvaa ja kehittyä rauhassa, ja kilpaileminen aloitetaan sitten, kun hevonen on siihen valmis.

10 NUORTEN HEVOSTEN KILPAILUTOIMINTA

Nuorten hevosten kilpailutoimintaa on kehitetty Hippoksen toimesta esi-merkiksi uudella Nuoret radalle -hankkeella. Nuoret radalle –lähtöihin voivat ilmoittautua opetuslähdön hyväksytysti suorittaneet 2–vuotiaat lämminveriset ja 3–vuotiaat suomenhevoset.

Nuoret radalle –kilpailujärjestelmään oltiin keskimäärin tyytyväisiä. Vas-taajista 11 % oli kilpailujärjestelmään erittäin tyytyväinen, 34 % tyytyväi-nen ja 30 % vastaajista jokseenkin tyytyväinen. 11 % vastaajista oli jok-seenkin tyytymättömiä tai tyytymättömiä uuteen kilpailujärjestelmään. Huomioitavaa on, että 14 % kyselyyn vastaajista ei tuntenut Nuoret radalle –kilpailujärjestelmää ollenkaan.

10.1 Nuorten hevosten kilpailutoiminnan kehittäminen

Lähes kaikki kehittämisideoita ehdottaneet kasvatatjat halusivat lisätä ravi-lähtöjen määrää. Starteissa pitäisi olla myös enemmän vaihtelua, jotta kilpailu-uran aloituskynnys olisi mahdollisimman matalalla. Sarjoja tulisi

olla eri-ikäisille ja eri sukupuolta oleville. Erityisesti tammalähtöjä toivottiin lisää, sillä tällä hetkellä tammat joutuvat kilpailemaan samoissa sarjoissa oriitten ja ruunien kanssa. Nuorten hevosten kilpailutoiminnan tämänhetkistä kehitystä keuhuttiin, ja toivottiin, että Hippos jatkaa esimerkiksi Nuoret radalle -kilpailutoimintaa. Aloitteleville hevosille ja erityisesti ”keskitason” varsoille toivottiin paremmin räätälöityjä lähtöjä. Tällä hetkellä jotkin kasvattajat kokevat, etteivät kehtaa tuoda omaa varsaansa starttiin, sillä ammattivalmentajilla olevat ja nopeammin kehittyneet varsat juoksevat niin lujaa, että oma kasvatti jätetään raveista pois. Aikatasoitukset lähdoissä voisivat auttaa tässä ongelmassa.

Lähtöjen vähimmäisosallistujamäärää pitäisi pudottaa, sillä useita startteja on jätetty ajamatta vähäisen osallistujamäärän takia. Erityisesti nuorille suunnattuja startteja pitäisi ajaa vähemmälläkin osallistujamäärällä, jotta varsat saisivat kokemusta ja rutiinia raveissa oloon ja kilpailuun.

Kilpailukalenterin suunnitteluun kaivattiin panostusta, jotta ravit jakautuisivat tasaisemmin ympäri Suomea, eikä peräkkäisinä päivinä olisi naapuriradoilla startteja.

10.2 Nuoret radalle -kilpailujärjestelmän kehittäminen

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa kehittämistarpeita Nuoret radalle -kilpailujärjestelmään. Monen vastaajan mielestä ongelma järjestelmässä on se, että starteissa ajetaan rahapalkintojen toivossa liian lujaa. Lähdon tulisi olla hieman enemmän ”opetustyylinen” lähtö, jossa olisi esimerkiksi tietty aikatavoite, jonka alittaneet hevoset saisivat saman rahasumman. Näin ollen kilvanjuoksu ja sitä kautta varsalta liikoja vaatiminen voisi vähentyä. Toinen esiin noussut kehittämisasia oli, että Nuoret radalle -lähtöihin ei saisi osallistua oikeissa lähdoissä startanneita hevosia.

Pohjoisessa Suomessa ongelmia on tuottanut lähtöjen järjestäminen, sillä hevosia ei ole ilmoittautunut riittävästi. Tämänhetkinen neljän hevosen raja pitäisi ottaa pois, jotta lähtöjä saataisiin enemmän pidettyä. Ongelmaa on koettu erityisesti suomenhevoslähdoissä.

Vastaajat toivoivat myös, että palkintokattoa nostettaisiin ylöspäin tai kehitettäisiin siten, että kaikilla olisi mahdollisuus tienata luvattu 550 euroa. Hippoksen ohjeistuksessa sanotaan, että ”hevonen voi ansaita Nuoret radalle -lähdoistä enintään 550 euroa eli hevosta, joka on aikaisemmin Nuoret radalle -lähdoistä ansainnut enemmän kuin 300 euroa ei saa ilmoittaa Nuoret radalle -lähtöön.”. Käytännössä tämä tarkoittaa siis sitä, että jos hevonen on voittanut edellisissä starteissa esimerkiksi 350 euroa, ei sitä saa enää ilmoittaa Nuoret radalle -lähtöihin. Jotkin hevoset pääsevät starttaamaan Nuoret radalle -lähdoissä vaan kahdesti, vaikka opetusta ja rutiinia lähtöihin kaivattaisiin enemmän. Palkintokattoa pitäisi siis joko nostaa tai antaa kaikille mahdollisuus tienata luvattu 550 euroa. Jos esimerkiksi 350 euroa tienannut hevonen voittaisi lähdon (voittosumma 250€), maksaisi Hippos voittajalle vain 200 euroa.

11 KASVATUSTOIMINNAN JATKUVUUS JA TULEVAISUUS

Raviurheilun ja kasvatustoiminnan tulevaisuus on puhuttanut alan toimijoita ja harrastajia jo pidemmän aikaa. Tuloksista käy surullisesti ilmi, että seuraavan viiden vuoden aikana noin kolmasosa (31 %) vastaajista olisi lopettamassa kasvatustoimintaansa.

Suurimmat syyt kasvatustoiminnan lopettamiseen ovat alan alati kasvavat kustannukset ja varsojen kysynnän laskeminen. Hevoskasvatusta ei pidetä millään tapaa kannattavana toimintana. Kustannukset, kuten varsamaksut, tunnistamiset yms. nousevat koko ajan korkeammiksi, ja silti varsat pitäisi myydä pilkkahintaan, jotta ne eivät jäisi kasvattajalle. Nykypäivänä varsoja ei siis yksinkertaisesti kannata kasvattaa myyntiin. Muita syitä toiminnan lopettamiseen olivat kasvattajan oma ikä tai ikääntynyt siitostamma. Useat vastanneista kertoivat, että oma hevosluku on täynnä, joten varsoja ei tarvitse ainakaan toistaiseksi kasvattaa. Jotkin kasvattajista jäivät myös odottamaan varsamarkkinoiden paranemista.

Kasvattajat olivat huolissaan hevosalan ja erityisesti ravihevoskasvatuksen tulevaisuudesta. Tällä hetkellä tilanne on se, että tammoja ei viitsitä astuttaa, sillä varsat eivät mene kaupaksi. Oriitten varsamaksut ovat kasvattajien mielestä kohtuuttoman isot ja varsaa myydessä siitä on vaikea saada edes varsamaksun hintaa ja astutuskuluja katetuksi. Varsoja ei voi myöskään määräänsä enempää tehdä omiin nurkkiin pyörimään, sillä hevosen pito- ja valmennuskustannukset ovat niin isot. Rakkaus lajia kohtaan saa silti monet kasvattajat jatkamaan toimintaa, lähinnä harrastemielessä. Toivoa ei ole kasvattajien keskuudessa siis vielä kokonaan menetetty, ja monet vastaajista tahtovatkin uskoa, että muutosta parempaan on luvassa.

Useampi vastaaja nosti esiin suomenhevoskasvatuksen, ja huolen alkupeäräisrodun kannan säilymisestä. Suomenhevosten sukujen kaventuminen on jo pitkään puhuttanut, sillä valtaoriitten käyttö alkaa näkyä tämän päivän orivalinnoissa. Suomenhevosten suvut ovat supistuneet vuosien saatossa todella paljon ja tietyille tammoille voi olla vaikea löytää sopivaa juoksija-suuntaista oritta, sillä sukusiitosprosentit kasvavat hälyttävän korkeiksi. Vastaajien mielestä tähän pitäisi kiinnittää enemmän huomiota myös Hippoksen toimesta, jotta suomenhevosten geenikanta ei kuihtuisi kokoon. Kotimaista kasvatusta täytyisi tukea myös rajoittamalla tuontihevosten määrää.

Ravihevospuolelle tarvittaisiin uudistuksia ja markkinointia, jotta lajin pariin saataisiin uusia, nuoria ihmisiä. Raviharrastuksen ja totopelien imagoa tulisi kehittää ja tuoda lähemmäksi uusia harrastajia. Tätä kautta lajin pariin saataisiin lisää rahaa, palkintotasoja voisi nostaa ja kasvattajat saisivat motivaatiota ja uskoa kasvatustoiminnalleen. Tilanteeseen tulisi puuttua nyt, sillä useampi vastaaja kertoi harkitsevansa vakavasti hevosten siirtämistä ulkomaille, sillä Suomessa kasvatustoiminnalle ei saa samanlaista vastinetta kuin esimerkiksi Ruotsissa.

12 TULOSTEN TARKASTELU

Tuloksista käy ilmi, että 2010-luvun kasvattajaprofiili on muuttunut kuluneiden vuosien varrella. Vuonna 2009 Hämeen ammattikorkeakoulun agrobiologi-opiskelija Soila Lehmusvaara toteutti ensimmäisen kasvattajakyselyn ravihevoskopattajille. Lehmusvaaran kokoamien tuloksien perusteella tavanomainen ravihevoskopattaja oli tuolloin vanhempi mies, jolla ei ollut varsinaista koulutusta hevosialalle. Päivitetyn kyselyn tuloksien mukaan 2010-luvulla ravihevoskopattaja on 40 - 59-vuotias nainen. Ennen miesvaltaisena alana tunnettu raviharrastus on siis saanut enemmän naisharrastajia lajin pariin. Tuloksien muutokseen voi vaikuttaa se, että Lehmusvaaran opinnäytetyössä hyödynnettiin verkkokyselyn lisäksi myös postitettua kyselyä. Postitetun kyselyn suurin yksittäinen vastaajaryhmä oli 60-vuotiaat tai sitä vanhemmat miehet. Lehmusvaaran internetkyselyyn vastanneista suurin osa (65 %) oli naisia. Internetkyselyn jälkeen naisten osuus kyselyyn vastanneista kasvoi lähes parikymmentä prosenttiyksikköä. Oman tutkimukseni tulokset saattaisivat siis poiketa hieman, jos tuloksien keräämisessä olisi hyödynnetty myös postitettua kyselyä. Vastauksia kyselyyn olisi voinut tulla enemmän, jos kysely olisi ollut auki esimerkiksi kuukauden tai eri ajankohtana kuin toukokuun alku. Toukokuu on kiireellistä aikaa varsomisten takia, joten ajankohta on voinut vaikuttaa vastaajamäärään laskevasti. Olen kuitenkin tyytyväinen saamiini vastauksiin, ja pidän vastauksien määrää sekä laatua luotettavana tutkimusmateriaalina.

Kaikista vastaajista noin kolmasosalla oli jonkinlainen koulutus hevosialalle. Naisista 80 %:lla oli koulutus. Suosituimmaksi hevosalan koulutukseksi nousi ammatillinen perustutkinto. Hevosalan koulutustarjonta on viime vuosina lisääntynyt, ja alan koulutusta arvostetaan esimerkiksi työpaikkoja haettaessa enemmän kuin ennen. Tästä syystä myös tutkimustuloksissa koulutuksen suosio on lisääntynyt.

Kasvatustoimintaa harjoitettiin pääasiassa harrastustoimintana tai sivuelinkeinona. Vain 4 % vastanneista kertoi ravihevoskopatuksen olevan pääelinkeino. Ravihevoscia oli kasvatettu keskimäärin kymmenen vuotta tai vähemmän ja eniten kasvatettiin lämminverisiä. Noin puolet vastaajista kertoi omistavansa vain yhden siitostamman. 18 % vastaajista kuitenkin kertoi hevoscia olevan hallinnassa ja/tai omistuksessa kolme kappaletta. Viisi vuotta sitten toteutetussa kyselyssä kolmen hevosen omistajia oli joukossa eniten. Vastaava prosenttiosuus oli tuolloin 14 % vastanneista.

Kasvattajia motivoi omien kasvattien menestys raveissa. Ravimenestyksen lisäksi suurin osa vastaajista piti erittäin tärkeänä perinteitä ja elämäntapaa rakasta harrastusta kohtaan. Motivoiviksi asioiksi nousi myös halu tuottaa laadukkaita hevoscia ja halu jatkaa oman hevosen sukua. Erilaisilla tuilla ei ollut kasvattajille niin suurta merkitystä. Kasvatuksen tuet eivät ole olleet kovin merkittäviä myöskään vuonna 2009 toteutetussa kasvattajakyselyssä, vaan tuolloinkin tukia tärkeimmiksi asioiksi nousi kasvattien menestyminen raveissa ja laadukkaiden hevosten tuottaminen.

Tukien merkityksen vähäisyyteen vaikuttaa se, että vain murto-osa vastaajista sai toimintaansa jonkinlaisia tukia. EU-tuista suosituin vuonna 2014 oli kansallinen kotieläintuki, jota oli myönnetty 108 vastaajalle. ELY-keskukselta saatavista tuista suosituimmat olivat investointituki sekä nuoren viljelijän aloitustuki, joita oli myönnetty 23:lle kyselyyn vastanneista. Muista palkkioista ja tuista merkittävimpanä pidettiin kasvattajapalkkiojärjestelmää. Toiseksi suosituimmat olivat jälkeläispalkinnot, joita pidettiin jokseenkin tärkeinä kasvatustoiminnalle. Kuitenkin kasvattajat toivoivat palkintotasojen nostoa, jotta kotimaisten hevosten kasvattaminen olisi palkitsevampaa.

Kasvattajapalkintotasoja muutettiin vuoden 2015 alussa, joten muutoksien vaikutukset eivät näy vielä kyselyn tuloksissa. Kysely oli avoinna kasvattajille maaliskuussa 2015, ja uuden mallin mukaiset kasvattajarahat maksetaan ensimmäisen kerran kasvattajille vasta vuonna 2016. Ennen kasvattajapalkintomuutoksia kasvattajille maksettiin 10 % kasvatettujen hevosten palkintosummasta. Uudistuksen jälkeen esimerkiksi 3 - 4-vuotiaan suomenhevosen palkintosummasta maksetaan 15 % osuus kasvattajalle. Muutokset palkintosummissa (taulukko 1) siis suosivat nuorena aloitettua kilpailu-uraa ja kannustavat myös kasvattajia pyrkimään nuorten hevosten kanssa kilparadoille. Uuden mallin mukaan kasvattajapalkinnot maksetaan kasvattajille jo toukokuussa. Muutoksella pyritään tukemaan entistä paremmin kasvattajia ja kevään kasvatussesonkia.

Tärkeä osa kasvatustoimintaa on varsan myynti. Tavallisin tapa saada varsa myytyä on varsojen kauppaaminen tuttuun kautta tai hevospöytäkirjojen ”puskaradioiden” avulla. Nykypäivänä myös internetin merkitys varsojen myynnissä on kasvanut. Varsat myydään keskimäärin vuoden ikäisenä. Myös tavoitemyynti-ikä on kasvattajien mielestä vieroituksen jälkeen tai noin 1-vuotiaana. Ratsupuolella varsat menevät parhaiten kaupaksi ratsutusikäisinä eli noin 3-vuotiaana. Tämä käy ilmi Kaija Heinijoen opinnäytetyöstä ”Suomalaisen lämminverisen ratsu- ja ratsuponikasvatuksen nykytila ja tulevaisuus” (2015). Heinijoki toteaa tuloksien tarkastelussa, että ”kyselyn perusteella 1 - 2-vuotiaat varsat näyttäisivätkin olevan vaikeimpia saada kaupaksi”, kun taas ravihevoskasvattajat pyrkivät varsan myyntiin viimeistään 1-vuotiaana. Ratsukasvatuspuolella kasvattajilla on siis pidemmän aikaa varsasta kuluja kuin ravivarsojen kasvattajilla. Yhtäläisyyksiä varsojen myynnissä löytyi kuitenkin sekä ratsu- että ravipuolelta, sillä kyselyiden tuloksista käy selkeästi ilmi heikon taloustilanteen vaikutukset hevoskauppaan lajista riippumatta. Tekemäni kyselyn mukaan varsojen kysyntä viimeisen viiden vuoden aikana on kasvattajien mielestä vähentynyt huomattavasti. Suurin osa kasvattajista oli myös sitä mieltä, että varsojen myyntihinnat ovat laskeneet. 43 % vastaajista sanoi, että kysyntä tulee vähenemään myös tulevaisuudessa. 16 % vastaajista kuitenkin uskoi kasvatustoiminnan tulevaisuuteen, ja uskoi, että varsojen kysyntä kääntyy nousuun. Varsojen kysynnän ja myyntihintojen laskut nousevat esiin myös Lehmusvaaran teettämän kyselyn tuloksista, sillä yli puolet vastaajista on ollut sitä mieltä, että sekä varsojen kysyntä että myyntihinnat ovat laskeneet vuosien varrella. Maailmanlaajuinen taloudellinen tilanne ja lama ovat vaikuttaneet suoraan laskevasti varsojen myyntiin.

Varsojen myyntiin vaikuttaa myös omalta osaltaan hevosten kiertonopeus. Hevosten kierrolla tarkoitetaan vanhojen hevosten poisloittoa ja uusien hankintaa vanhojen hevosten tilalle. Tällä hetkellä hevosenlihan teurashinnat ovat todella alhaiset eli hevosia ei kannata viedä teuraaksi. Lihan hintaan vaikuttaa kotimaisen hevosenlihan vähäinen kulutus. Esimerkiksi vuonna 2013 kotimaista hevosenlihaa oli kulutettu 0,6 kg/vuosi/henkilö. Kuitenkin ulkomailta tuodun hevosenlihan määrä vuonna 2013 oli lähes 2,6 miljoonaa kiloa. (Hevostalous tunnuslukuina 2014) Arvostus kotimaista hevosenlihaa kohtaan pitäisi saada nostettua, jotta ulkomaisen lihan osuus vähenisi ja kotimaisia hevosia vietäisiin enemmän teuraaksi. Huonon teurashinnan takia rikkinäiset ja/tai vanhat ravihevoset voivat joutua kiertoon eli myydään pilkkahintaan esimerkiksi nuorelle tytölle ensiratsumiksi. Kasvattajat toivoivatkin teurashintojen nostoa tai jonkinlaista ”tapporahaa”, joka kannustaisi viemään ravikäyttöön kelpaamattomia hevosia teuraaksi. Vanhasta hevosesta saadun teurashinnan tai ”tapporahan” voisi sitten sijoittaa uuteen, kotimaiseen varsaan. Näin ollen hevosten kierto nopeutuisi ja kotimaisten varsojen myynti piristyisi. Sama asia on noussut esiin jo reilut viisi vuotta sitten Soila Lehmusvaaran tutkimustuloksista. Lehmusvaara toteaaakin opinnäytetyössään, että ”mikäli teurashevoselle saataisiin määriteltyä minimihinta, vaikuttaisi tämä vastaajien mielestä myös varsojen myyntihintaan. Näin saataisiin myytävälle hevoselle pohjahinta.”.

Varsojen valmennus jakoi kasvattajat kahteen ryhmään. Osa oli sitä mieltä, ettei varsojen kanssa tarvitse kiirehtiä, vaan niiden pitäisi antaa kasvaa ja kehittyä rauhassa ennen valmennusta ja kilpailuja. Osa taas uskoi varsojen kehittyvän paremmin, jos valmennus ja pienet kilpailut aloitetaan hyvissä ajoin. Nuorena aloitettua kilpailu-uraa tukee myös Hippoksen uusi Nuoret radalle -kilpailujärjestelmä, johon oltiin kasvattajien keskuudessa tyytyväisiä. Huomioitavaa kuitenkin on, että 14 % vastanneista ei ollut kuullut Nuoret radalle -kilpailujärjestelmästä ennen opinnäytetyöni kyselyä. Uusi kilpailujärjestelmä tarvitsisi siis enemmän näkyvyyttä ja markkinointia. Kasvattajien keskuudesta nousi esiin kehittämideoita Nuoret radalle -kilpailujärjestelmän palkintosummista ja niiden maksuista. Elokuussa 2015 Hippos kuitenkin teki jo parannuksia Nuoret radalle -kilpailujärjestelmään muun muassa palkintokattoja nostamalla ja lisäämällä lähtöjen joustavuutta, jotta nuoria hevosia kilpailutettaisiin enemmän. Tämän lisäksi vuodesta 2014 lisäyksiä nuorille ja tammoille suunnattuihin lähtöihin on tullut 17 kpl.

Nuorena aloitettua kilpailu-uraa tukevat myös erilaiset tutkimukset ja eläinlääkinnän ammattilaisten lausunnot. Hevossairauksien erikoiseläinlääkäri Mari Vettenranta on todennut, että ”nuorena aloitetulla liikunnalla on positiivinen vaikutus liikuntaelimiin, erityisesti luustoon. Lajityypillisellä valmennuksella, joka on aloitettu ajoissa ennen luun kasvun päättymistä, voidaan vaikuttaa huomattavasti kehittyvän luun vahvuuteen.” (Vettenranta, n.d.) Tärkeää nuoren hevosen valmennuksessa kuitenkin on edetä maltilla, jotta varsa ei yllirasitu ja motivaatio pysyy yllä.

Erilaisia tuki- ja neuvontapalveluita käytetään kasvattajien keskuudessa huomattavan vähän. Vain 12 % vastaajista kertoi käyttäneensä neuvonta-

palveluita kasvatustoiminnassa. Käytettyjä organisaatioita olivat esimerkiksi Pro Agria, Hippios sekä eri hevosjalostusliitot. Neuvontapalveluihin oltiin jokseenkin tyytyväisiä. Huomioitavaa oli, että jotkin vastaajista kertoivat, että esimerkiksi hevosjalostusliittojen toiminnasta ja neuvontapalveluista ei tiedetty ollenkaan. Kasvattajien oman aktiivisuuden ja tiedonhankkimistaitojen lisäksi neuvontapalveluita voisi mainostaa enemmän ja tuoda lähemmäs kasvattajaa. Esimerkiksi seminaareja ja koulutuksia voisi pyrkiä järjestämään viikonloppuisin, jotta työssäkäyvät ravihevoskasvattajat pääsisivät myös osallistumaan tilaisuuksiin.

Kasvattajien avoimista vastauksista nousi esiin hyviä kehittämiskohteita raviurheiluun, hevoskasvatukseen sekä Hippoksen ja hevosjalostusliittojen toimintaan. Useat vastaajat halusivat puolueetonta jalostuspalvelua ja apuja orivalintoihin. Tällä hetkellä jotkin kasvattajat kokevat, että esimerkiksi Hippoksen palvelut eivät ole riittävän puolueettomia. Kasvattajat toivoivat lisää erilaisia koulutuksia ja seminaareja, jotta tietotaito hevosjalostuksessa karttuisi. Kasvattajat myös ehdottivat jonkinlaista kasvattajan opasta. Oppaaseen voisi koota ohjeet orivalinnoista ja tamman astutuksesta aina varsomiseen ja varsan vieroitukseen asti. Keväällä 2013 Jyväskylän ammattikorkeakoulun agrologi-opiskelija Nella Tuomi toteutti opinnäytetyönään Oriasema-asiakkaan oppaan. Oriasema-asiakkaan opas pitää sisällään kattavasti tiedot tamma- ja orivalinnoista sekä tamman tiineyttämisprosessista ja asioinnista oriasemalla. Opinnäytetyössä on myös avattu käsitteitä ja termejä, joita oriasemalla ja tammaa tiineyttäessä käytetään. Opas sopii siis hyvin aloitteleville kasvattajille sekä muistinviriktykseksi vanhoille konkareille. Kasvattajakyselyyn vastanneista kuitenkin kukaan ei maininnut oppaan olemassaolosta, vaan kasvattajat lähinnä toivoivat, että tämänkaltaisen opas tehtäisiin. Valmiin oppaan markkinointi ja hyödyntäminen jalostuspalveluiden kehittämisessä eivät siis ole toimineet parhaalla mahdollisella tavalla, sillä kasvattajat eivät olleet tietoisia Oriasema-asiakkaan oppaasta. Oppaan verkkojulkaisu löytyy Hippoksen kotisivuilta, mutta julkaisu on vaikeasti löydettävissä, jos ei tarkalleen tiedä mitä etsii. Hippoksen kotisivuja voisi siis muokata selkeämmiksi, jotta kasvattajienkin olisi helpompi löytää tarvittava tieto sivuilta.

Tutkimustulosten mukaan kyselyyn vastanneista 68 % aikoo jatkaa kasvatustoimintaansa, ja noin kolmasosa olisi lopettamassa toimintaansa seuraavan viiden vuoden aikana. Yleisin syy toiminnan lopettamiseen on alan kannattamattomuus. Alati kasvavat kustannukset ja varsojen heikko kysyntä eivät kannusta kasvattamaan varsoja myyntiin, joten toimintaa pyritään vähentämään tai lopettamaan kokonaan. Muita esiin tulleita syitä toiminnan lopettamiselle olivat esimerkiksi siitostamman ikääntyminen sekä kasvattajan oma ikä. Lehmusvaaran kasvattajakyselyyn vastanneista 75 % kasvattajista aikoi jatkaa kasvatustoimintaa ja noin neljäsosa oli päättänyt lopettaa ravihevosten kasvatuksen. Tällöin suurin lopettamisen syy oli pitkään jatkunut kasvatustoiminta ja kasvattajan oma ikääntyminen.

Muutamit kasvattajista sanoivat myös harkinneensa kasvatustoiminnan siirtämistä Ruotsiin, sillä he eivät kokeneet saavansa Suomessa vastaavaa vastinetta toiminnalleen. Tuloksista ei kuitenkaan käy suoraan ilmi, mitä kasvattajat toivoisivat suomalaisen raviurheiluun enemmän, jotta hevosia

ei tarvitsisi viedä Ruotsin puolelle. Tämän asian voisi ottaa huomioon, jos ja kun kasvattajakysely toteutetaan seuraavan kerran. Kyselylomakkeessa voisi siis kysyä, onko kasvattaja miettinyt hevosen/hevosten siirtämistä Ruotsiin, ja jos on niin miksi.

Hippoksen kokoamista tilastoista selviää, että Suomessa syntyneiden ravihevosten vienti muihin maihin on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2009 vuoteen 2013 mennessä. Luvut eivät silti ole vielä kovin hälyttäviä, sillä vuonna 2013 ulkomaille vietiin vajaa 60 Suomessa syntynyttä ravihevosta, kun taas esimerkiksi vuonna 1999 vastaava luku oli yli 100 hevosta. Eniten Suomessa syntyneitä ravihevosia viedään Ruotsiin. (Ravihevosten vienti lukuina. n.d.) Suurempi vaikutus kotimaiseen kasvatukseen on mielestäni tuontihevosilla. Vuonna 2013 Suomeen tuotiin 325 lämminveristä ravihevosta (Hevostalous lukuina 2014). Kuten eräs kasvattajistakin totesi ”tuontihevokset ovat aina kotimaisesta kasvatuksesta pois”. Tuonti- ja vientilukuja täytyy mielestäni pitää silmällä ja tehdä mahdollisia toimia esimerkiksi tuontihevosien rajoittamiseen, jotta tuodut ja viedyt hevoset eivät vaikuta kotimaiseen kasvatustoimintaan.

13 YHTEENVETO

Ravihevoskasvatuksen toimintaympäristön muutokset sekä pitkään jatkunut heikko taloustilanne ovat vaikuttaneet alan kehitykseen ja kasvatuksen tasoon. Tästä syystä Hippoksen kanssa yhteistyössä tehdyn kasvattajakyselyn päivittäminen tuli ajankohtaiseksi.

Kasvattajilla oli monia hyviä kehittämisideoita, joilla pystyttäisiin parantamaan kasvatustoimintaa. Tuloksia analysoitaessa nousi esiin, että Suomen Hippoksen ja erityisesti hevosjalostusliittojen toiminta tarvitsisi enemmän näkyvyyttä ja markkinointia. Tarjottuihin palveluihin itsessään oltiin melko tyytyväisiä, mutta huomattavan suuri osa ei ollut tietoinen esimerkiksi hevosjalostusliittojen palveluista. Kasvattajat myös toivoivat enemmän erilaisia koulutuksia tai seminaareja, mielellään viikonloppuajaksi, jotta seminaareihin osallistumista ei tarvitsisi perua töiden takia. Yhden seminaarin voisi pitää esimerkiksi tarjolla olevista neuvontapalveluista ja niiden hyödyntämisestä kasvatustoiminnassa, koska niiltä osin kasvattajilla oli eniten tietämättömyyttä.

Palveluista eniten toivottiin kehittämistä jalostuspalveluihin ja erityisesti puolueettomiin orivalintoihin. Tällä hetkellä kasvattajat, tuntevat olevansa uusien asioiden kanssa melko yksin. Heidän mielestään apua on vaikeaa hakea tai saada, sillä tietoa on hajanaisesti tarjolla. Hippoksen internet-sivuja toivottiin myös selkeämmiksi, jotta tarvittava tieto olisi helpommin löydettävissä.

Opinnäytetyön tuloksia kootessani huomasin, että useisiin kasvattajakyselyssä esille nousseisiin kehittämiskohteisiin on jo puututtu Hippoksen toimesta. Kasvattajat toivoivat parannuksia esimerkiksi palkintotasoihin sekä kilpailukalenterin suunnitteluun. Palkintotasoja muokattiin vuoden 2015 alussa, ja kilpailukalenteria on suunniteltu työryhmän voimin, jotta raveja järjestettäisiin mahdollisimman tasaisesti ympäri maata. Tämä on

mielestäni hyvä, sillä näin raviurheilun kanssa toimivatkin huomaavat, että muutoksia parempaan pyritään tekemään.

Parannettavaa löytyy aina ja kehittämiskohteita tulee koko ajan lisää. Tästä syystä olisi hyvä, että Suomen Hippos ry jatkaisi kasvattajakyselyn hyödyntämistä jatkossakin toiminnan kartoituksessa ja kehittämisessä. Kyselyn tuloksista on helppo seurata tehtyjen muutoksien vaikutuksia alaan sekä kasvattajien tyytyväisyyteen. Tämän opinnäytetyön joidenkin tuloksien ”rivien välistä” oli luettavissa hieman negatiivisia ajatuksia alan tulevaisuutta ja Hippoksen toimia kohtaan. Kyselyn avulla kasvattajat pääsisivät omalta osaltaan vaikuttamaan paremmin toiminnan kehittämiseen sekä antamaan tärkeitä mielipiteitä ja parannusehdotuksia Hippokselle. Lisääntynyt yhteistyö kasvattajien ja Hippoksen välillä lisäisi samalla luottamusta puolin ja toisin. Toimivalla yhteistyöllä saataisiin luotua vankka pohja kotimaisen ravihevostatuksen tulevaisuudelle.

LÄHTEET

Heinijoki, K. 2015. Suomalaisen lämminverisen ratsu- ja ratsuponikasvatuksen nykytila ja tulevaisuus. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 30.11.2015.

Heinonen, J. & Salminen, E. 2010. Uusi suurkilpailu 2-vuotiaille lämminverisille: Tapiola Hevosenomistaja-pokaali starttaa. Hevosenomistaja. 5/2010.

Hevosjalostusliitot, n.d. <http://www.hevosjalostusliitot.fi/portaali/fi/index.php> Viitattu 4.11.2015.

Hevostalous lukuina 2014. Hippolis ry. Suomen Hippos ry. Suomen Ratsastajainliitto ry. Luke Hevostalous.

Kemiläinen, J. 2015. Starttihevosten väheneminen huolestuttaa. Hevosurheilu. 59/2015.

Lehmusvaara, S. 2011. Ravihevoskasvatus Suomessa. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 16.10.2015.

Maaseutuvirasto. Hakuopas 2015.

Niskanen, J. 2015. Nuoret radalle ja pehmeä startti kilpauralle. Juoksuradalta – blogiarkisto. Julkaistu 19.1.2015. Viitattu 15.9.2015. http://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu_lajina/juoksuradalta_-_kilpailutoimenjohtajan_blogi/juoksuradalta_blogiarkisto/nuoret_radalle_ja_pehmea_startti_kilpauralle.9856.news

Niskanen, J. 2015. Nuoret radalle –lähtöihin lisää rahaa ja joustavuutta kilpailuttamiseen. Ajankohtaista –arkisto. Julkaistu 7.8.2015. Viitattu 28.9.2015. http://www.hippos.fi/hippos/muut/uutisarkisto/ajankohtaista_-_arkisto/nuoret_radalle_lahtoihin_lisaa_rahaa_ja_joustavuutta_kilpailuttamiseen.10902_news?870_o=30

Salonen, H. 2009. Suomenhevosen kilpailemisen aloitusiän yhteys ravikilpailumenestykseen. Jalostuspäivät 2009. Viitattu 2.12.2015. http://www.hevosjalostusliitot.fi/pohjoiskarjala/fi/Tietopankki/Starttiintuloikae_-_Hanna_Salonen.pdf

Suomen Hippos ry. 2014a. Näyttely- ja kantakirjapalkinnot. Viitattu 30.9.2015. http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/nayttely-ja_kantakirjapalkkiot

Suomen Hippos ry. 2014b. Nuorten siitostammojen laatupalkinto (sh ja lv). Viitattu 30.9.2015.

Suomen Hippos ry. 2015a. Eu-tuet. Viitattu 30.9.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/eu-tuet

Suomen Hippos ry. 2015b. Jalostusvaliokunta. Ravihevosten kasvattajapalkinnot. Viitattu 30.9.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/ravihevosten_kasvattajapalkinnot

[http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/nuorten_siitostammojen_laatu_palkinto_\(sh_ja_lv\)](http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/nuorten_siitostammojen_laatu_palkinto_(sh_ja_lv))

Suomen Hippos ry. n.d. Tilastot – Hevosten tuonti ja vienti. Ravihevosten vienti lukina. Viitattu 30.11.2015.

http://www.hippos.fi/files/4483/VIENTI_1991_alk_2013.pdf

Tuomi, N. 2013. Oriasema-asiakkaan opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 20.11.2015.

http://www.hippos.fi/files/6491/Oriasema-asiakkaan_opas_Tuomi.pdf

Vettenranta, M. n.d. Nuoren suomenhevosen valmennus ja kilpailuttaminen – eläinlääkärin näkökulma. Viitattu 30.11.2015

http://www.hippos.fi/files/9615/Nuori_suomenhevonen_Vettenranta.pdf

KASVATTAJAKYSELYN SAATEKIRJE

Arvoisa ravihevosen kasvattaja!

Olen agrologiopiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta Mustialasta ja pääaineenani on hevostalous. Teen opinnäytetyötäni Suomen Hippos ry:lle, ja työni käsittelee ravihevoskopatuksen nykytilaa Suomessa. Kartoitan ravihevoskopatusta, kasvatuksen motiiveja ja toiminnan tulevaisuutta kyselytutkimuksen avulla. Kysely on suunnattu ravihevoskopattajille, jotka kasvattavat lämminverisiä ravihevoseja ja/tai suomenhevoseja. Tutkimuksesta saatuja tietoja hyödynnetään Suomen Hippos ry:n palveluiden kehittämiseen.

Kyselyssä vastausaikaa on kaksi viikkoa.

Kyselyn lopussa on yhteystietolomake. Kyselyyn vastanneiden yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan viisi Hippoksen lahjoittamaa tuotepalkintoa. Kyselyt käsitellään nimettöminä.

Kattavan tutkimustuloksen saamiseksi, toivon, että Teillä on aikaa vastata kysymyksiin. Vastaan mielelläni kyselyä koskeviin kysymyksiin.

Tammelassa 26.4.2015

Ystävällisin terveisin
Karoliina Korhonen

Puh 040 xxxx xxx
karoliina.korhonen@student.hamk.fi

KASVATTAJAKYSELY

1. TAUSTATIEDOT

1. Vastaajan sukupuoli

- nainen mies

2. Vastaajan ikä

- alle 25
 25 -39 vuotta
 40 -59 vuotta
 yli 60 vuotta

3. Onko sinulla koulutusta hevosalalle?

- ei
 kyllä

4. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, mikä seuraavista vastaa koulutustaustaasi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ammatillinen perustutkinto
 ammattikorkeakoulututkinto
 ylempi amk-tutkinto
 korkeakoulututkinto (yliopisto)
 jokin muu, mikä

5. Kasvatan

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- suomenhevostia
- lämminverisiä
- ratsuja ja/tai poneja

6. Olen kasvattanut hevosia

- 5 vuotta tai vähemmän
- 10 vuotta tai vähemmän
- 20 vuotta tai enemmän

7. Kasvatus on

- yritystoimintaa
- harrastustoimintaa

8. Jos kasvatus on yritystoimintaa, onko yritystoiminta

- pääelinkeino
- sivuelinkeino

9. Vuosittain astutettavien/siemennettävien tammojen määrä (kpl)

vuonna 2010 _____

vuonna 2011 _____

vuonna 2012 _____

vuonna 2013 _____

vuonna 2014 _____

vuonna 2015 _____

10. Kasvattejani on syntynyt tähän mennessä

- alle 10
- 10-19
- 20-29
- 30-49
- 50-69
- yli 70

11. Hallinnassani/omistuksessani olevien hevosten määrä

Myös osaomisteiset hevoset lasketaan.

kpl

joista siitostammoja

varsoja (0-3-vuotiaita)

12. Hevoset asuvat

Voit valita useamman vaihtoehdon.

omalla tallilla

muualla hoidossa

2. KASVATUKSEN MOTIIVIT

13. Kuinka suuri merkitys seuraavilla asioilla on kasvatuksessasi?

	Ei merkitystä	Vähäinen merkitys	Jokseenkin tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
Kasvattien menestys raveissa	☐	☐	☐	☐	☐
Varsojen myynnistä saatavat tulot	☐	☐	☐	☐	☐
Kasvatuksen tuet	☐	☐	☐	☐	☐
Perinteet ja/tai elämäntapa	☐	☐	☐	☐	☐
Laadukkaiden hevosten tuottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Halu jatkaa oman hevosen sukua ("tunnearvo")	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, _____ mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

14. Miten kiinnostusta kasvatusta kohtaan voidaan mielestäsi lisätä?

Neuvontapalveluiden kehittäminen, miten?

Kasvatuksen taloudellinen tukeminen, miten?

Enemmän kasvattajakilpailuja/ kasvattajakilpailuiden kehittäminen, miten?

Nuorten hevosten kilpailutoiminnan avulla, miten?

Muu, mikä?

3. ASIAKKAAT

15. Kuinka suuri merkitys varsakaupassa on sille, että varsa päätyy ammattivalmentajan valmennukseen?

- Erittäin merkittävä
- Merkittävä
- Jokseenkin merkittävä
- Vähäinen merkitys
- Ei merkitystä

16. Kuinka suuri merkitys sinulla on sille, että varsa päätyy tavoitteelliseen valmennukseen?

Sisältää valmennuksen sekä ammatti- että harrastevalmentajalla.

- Erittäin merkittävä
- Merkittävä
- Jokseenkin merkittävä
- Vähäinen merkitys
- Ei merkitystä

17. Kuinka tärkeää on, että tunnet tai tiedät ostajan entuudestaan?

- Erittäin tärkeää
- Tärkeää
- Jokseenkin tärkeää
- Vähäinen merkitys
- Ei merkitystä

4. PALKKIOT JA TUET

18. Oletko saanut toimintaasi tukea Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus)?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- En
- Kyllä

19. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, mitä tukia olet saanut ELY-keskukselta?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Investointituki
- Nuoren viljelijän aloitustuki
- Maatalousyrittäjän opintoraha

20. Kuulutko EU-maataloustukijärjestelmän piiriin?

- En
- Kyllä

21. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, mihin tukialueeseen kuulut?

- A
- B
- C1
- C2
- C2P
- C3
- C4

22. Jos vastasit edellisiin kysymyksiin kyllä, mitä EU-tukia sait toiminnastasi vuonna 2014?

- Kansallinen kotieläintuki
 Alkuperäisrotutuki

23. Millainen merkitys seuraavilla palkkioilla ja tuilla on kasvatuksessasi?

	Ei merkitystä	Vähäinen merkitys	Jokseenkin tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
Kasvattajapalkkiojärjestelmä	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorten siitostamujen laatu-palkkio	☐	☐	☐	☐	☐
Kantakirjauspalkinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Jälkeläispalkinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Varsanäyttelypalkinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Alkuperäisrotutuki	☐	☐	☐	☐	☐
Kansallinen kotieläintuki	☐	☐	☐	☐	☐
Investointituki	☐	☐	☐	☐	☐

6. TUKI- JA NEUVONTAPALVELUT

24. Oletko käyttänyt neuvontapalveluita kasvatustoiminnassasi?

- En
 Kyllä, minkä organisaation/organisaatioiden palveluita?

25. Kuinka tyytyväinen olet kasvatustoimintaa koskeviin neuvontapalveluihin?

- Erittäin tyytyväinen
 Tyytyväinen
 Jokseenkin tyytyväinen
 Jokseenkin tyytymätön
 Tyytymätön

26. Millaisia kehittämistarpeita kasvatustoimintaa koskeviin neuvontapalveluihin liittyy?

27. Mitä mieltä olet hevosjalostusliittojen palveluista?

	Tyytymätön	Jokseenkin tyytymätön	Jokseenkin tyytyväinen	Tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen
Tunnistaminen ja rekisteröinti	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus	☐	☐	☐	☐	☐
Neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Tamma- ja varsa-näyttelyt	☐	☐	☐	☐	☐

28. Millaisia kehittämistarpeita hevosjalostusliittojen tarjoamiin palveluihin mielestäsi liittyy?

7. VARSOJEN MYYNTI

29. Mitä kanavia käytät varsojesi myyntiin?

Vot valita useamman vaihtoehdon.

- Internet
- Lehdet
- Huutokauppa
- Vanhat asiakkaat
- Valmentajat
- Muu, mikä?

30. Minkä ikäisenä myyt yleensä varsasi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ennen syntymää
- ennen vieroitusta
- vieroituksen jälkeen
- 1- vuotiaana
- 2- vuotiaana
- 3- vuotiaana
- 4- vuotiaana tai vanhempana

31. Minkä ikäisenä haluaisit myydä varsasi? (varsan tavoitemyynti-ikä)

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ennen syntymää
- ennen vieroitusta
- vieroituksen jälkeen
- 1- vuotiaana
- 2- vuotiaana
- 3- vuotiaana
- 4- vuotiaana tai vanhempana
- en halua myydä varsojani

32. Miten varsojen kysyntä on mielestäsi muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana?

- vähentynyt
- pysynyt samana
- lisääntynyt

33. Miten varsojen myyntihinta on mielestäsi muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana?

- laskenut
- pysynyt samana
- noussut

34. Miten uskot varsojen kysynnän kehittyvän seuraavan viiden vuoden aikana?

- vähentyvän
- pysyvän samana
- lisääntyvän

8. NUORTEN HEVOSTEN KILPAILUTOIMINTA

35. Kuinka suuri merkitys sinulla on sille, että varsa aloittaa kilpailu-uransa jo nuorena? (lämminveriset 2 -3 v., suomenhevoset 3 -4 v.)

Perustele myös vastauksesi.

Erittäin merkittävä

Merkittävä

Jokseenkin merkittävä

Vähäinen merkitys

Ei merkitystä

36. Kuinka tyytyväinen olet ollut Nuoret radalle- kilpailujärjestelmään?

- Erittäin tyytyväinen
- Tyytyväinen
- Jokseenkin tyytyväinen
- Jokseenkin tyytymätön
- Tyytymätön
- En tunne Nuoret radalle- kilpailujärjestelmää

37. Millaisia kehittämistarpeita Nuoret radalle- kilpailujärjestelmään liittyy?

38. Miten nuorten hevosten kilpailutoimintaa tulisi mielestäsi kehittää?

9. TOIMINNAN JATKUVUUS

39. Millaisena näet toimintasi seuraavan viiden vuoden aikana?

- Aion jatkaa kasvatustoimintaa
- Aion lopettaa kasvatustoiminnan, miksi?
- _____

40. Millaisia ajatuksia sinulla on yleisesti kotimaisen kasvatustoiminnan tulevaisuuteen liittyen?

41. Muuta kommentoitavaa.

42. Yhteystietolomake

Etunimi _____

Sukunimi _____

Matkapuhelin _____

Sähköposti _____

Osoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

